

STADLER

GLASNIK POSTULATURE SLUGE BOŽJEGA JOSIPA STADLERA
GODINA XI. (2010.) • BROJ 11.

HONORI ET MEMORIA DNI JOSIPHI STADLER ARCHIEPISCOPI

Isus čita novine

Znam, dobri moj Isuse, kad jedne kiše duge
donesem ti za večeru hljeb skriven pod skut,
ulazeći u sobu, vijdet ću pun tuge
tvoj sveti lik nad novine nagnut.

I nezapažen kraj tebe ću sjesti,
gledajući mračenje na tvome licu čistom.
Dok pogledom prelijećeš od vijesti do vijesti.
Dok uzbuđeno prevrćeš list za listom.

Čime ću moći da te tješim u tom času,
stojeći pred tobom, sav stidom obuzet?
I da li bih imao dosta snage u svom glasu,
kada bih pred tobom branio ovaj svijet?

Na teška slova pao bih svojim stasom malim.
Radost čovjeka bi u oku mom zasjala.
O pusti, rekao bih ti jedva glasom uzdrhtalim,
nek se i dalje vrti naša zemlja mala.

Onda bih sasvim tiho izišo pred vrata.
I pustio da ostaneš sam u svome bolu.
Moleći pred pragom da tvoj gnjev umiri
mirisni, blagi kruh na stolu.

Nikola Šop

A VI, ŠTO VI ČINITE ZA ISUSA?

Često se nađem u stisci s vremenom i pritiskom zbog nedovršenih poslova, a zbog toga se pojavljuju one noći u kojima san na oči neće, a pitanja prave košmar u glavi. „Hoću li sve ovo stići uraditi? Je li mi trebalo još i ovo?“ ... Koji put se otme i uzdah: „Nemam vremena!“ Naravno, uvijek se pojavio i netko sa strane tko ti je pojačao te uzdahe, zato što se tijekom dana u međuljudskim odnosima nešto progutalo, nije se reagiralo da se ne bi kvarili odnosi u zajednici, ali je stoga ostala gorčina dana i susreta za večernji ispit savjesti i dovršetak: „Gospodine, umorili smo se dnevnim poslom, okrijepi nas mirnim snom...“, a onda sve iz podsvijesti ispliva na površinu upravo kada bi se čovjek želio malo odmoriti od svega. To je naša stvarnost: žurba, hektika, stres i lombovi. Onda ti sutradan dođe netko s pitanjem: „Kako si?“, a ti odgovoriš: „Živi se!“ Odgovor koji jednostavno ukazuje na osjećaj da sam više ne živiš nego eto „živi se!“

Svećenik sam, pa mi je kao takvom možda lakše nego drugima povući se u svoju sobu i napraviti nekakav raspored rada i odrediti prioritete. Ali, dok uđem u sobu vidim na stolu otvorene knjige, spise i papire, upaljeno računalo, jer ja radim tu gdje i živim. Sve mi to stvara dodatnu nelagodu kako pojedine poslove nisam priveo kraju, a rokovi već davno prošli.

Jednog popodneva, usprkos svemu što mi se s ulaskom u sobu prikazalo na stolu, ipak se odlučujem i uzimam neke strane crkvene novine da ih barem pregledam. Listam ih i ponešto započnem čitati, a usput se borim s drijemežom. Ojednom me iz toga prodrma naslov iz novina koji me sasvim razbistri: „A Vi, što Vi činite za Isusa?“ Počeh čitati članak ispod naslova koji donosi izvješće o nedavno održanom simpoziju u Grazu u Austriji o bl. Terezi iz Kalkute povodom stote

obljetnice njezina rođenja. Mjesni biskup mons. Egon Kapellari u svom izlaganju donosi primjer jednog živućeg korušskog svećenika koji je kao bogoslov tražeći sebe bio izišao iz bogoslovije i pošao u svijet, te stigao čak u Indiju. Dok se jednoga dana saticima vozio u nekom starom drndavom autobusu, sjedio je pored majke Tereze. Dok je on tražio sebe, promatrao je ovu sitnu časnu sestru u jednostavnom redo-

vničkom odijelu napravljenom po posljednoj indijskoj modi za siromahe, koja nije mnogo pričala ali je zato mnogo molila prebivajući kronicu u ruci. U jednom je trenutku ipak progovorila, pogledala ga i priupitala: „A Vi, što Vi činite za Isusa?“ Biskup svjedoči kako ga je ovo njezino pitanje pogodilo posred srca da se uskoro nakon toga vratio u bogosloviju, završio studij, postao svećenik te i danas blagotvorno djeluje u pastoralu kao vrlo cijenjen i uzoran svećenik. Vjerojatno je, još uvijek na vrijeme, shvatio da ga svijet neće čekati dok on bude tražio sebe, a Bog ga šalje upravo u taj svijet da mu se ponudi sa svim onim što ima i što jest kao zdrava snaga. Zato se odlučio, po savjetu ove blaženice, učiniti „nešto lijepo za Boga“.

Ova blaženica, po rođenju Makedonka iz Skoplja, po krvi Albanka, po državljanstvu Indijka, a po zvanju katolička redovnica, obavljala je najprljavije poslove među onima koji su živjeli na mjestima od kojih su drugi okretali glave, a u prošlom je stoljeću bila toliko čašćena i u svijetu odličjima obasipana kao rijetko tko, a veličine svijeta sagibali su pred njezinom pojavom. Naravno, u ovome svijetu za zlobnike ni ono najsvetije, najbistrije i najčistije ne smije ostati neoskrvnjeno, zamučeno i zaprljano, pa su i ovdje nabacivali blato, što je opet ova svetica svojom pojavom čistila i svojim jednostavnim dijalogom uklanjala, jednostavno vjerujući u Boga pred kojim su svi lju-

di bez iznimke vrijedni njegove ljubavi. Ona im je na zoran način prenosila ovu poruku. Izvor njezine snage bila je sveta misa i klanjanje pred Presvetim, jer smo, kako reče, „bez Boga siromašni da bismo zaista mogli služiti siromasima“. Ona je među odbačenom braćom i sestrama susretala Isusa i čula njegov glas koji joj govori: „Žedan sam!“ Svim srcem i svojim zalaganjem htjela je pomoći Isusu, ublažiti mu žeđ, napojiti ga, nahraniti ga. Tu ga je vidjela na ulicama Kalkute kako izdiše i umire u onima koje je društvo odstranilo, odbacilo, a ona im prilazi i pomaže im u njihovu ljudsko-dostojanstvu u kojemu su od Boga ljubljena djeca. Ona je uvijek služila Isusu, radila za Isusa, Isusa nazočnog u euharistiji i Isusa koji se poistovijetio s malima, odbačenima i najsiromašnijima.

Stalno je bila zauzeta u službi Isusu, a uvijek imala vremena za svakoga. Mislim da je u svim svojim poslovima molila Boga i dopuštala mu da s njom hoda, s njom radi i s njom misli. Zato joj je i uspjevalo, kad je milovala one na samrti, da to čini temeljito. Nikako se ne može nekoga na brzini milovati, nego mu se daruje sve, i vrijeme, i ljubav, i srce, i sve ono što se usput podnese. A kad je Bog u našoj blizini, jednostavno se zaboravi na vrijeme, a teret rada i služenja među braćom i sestrama nije više toliko ispunjen gorčinom, jer ga sladi njegova riječ i blaži njegova ruka kojom nam znoj briše i kojom nas hrani.

Znao je to i Sluga Božji nadbiskup Josip Stadler. Njegov je dnevni red, kojeg se držao do svoje duboke starosti, bio otprilike ovakav: ustajao je u 5 sati ujutro, brzo bi se obukao, pa bi pošao u pohod Presvetom sakramentu u svojoj kućnoj kapelici, izmolio bi jutarnju molitvu, a nakon toga bi uslijedilo razmatranje. U 6 sati je služio svetom misu, te bi nakon mise ostao u dugoj zahvalnosti. Doručak nakon mise bio je jednostavan, do

ručka bi mu bila dovoljna šalica čaja ili kave. U 8 sati bi molio časoslov, a onda bi uslijedile audijencije. Doslovno bi jedan drugome predavao vrata u ruke, a većinom su to bili siromašni ljudi. Jednom mu je tajnik rekao: „Preuzvišeni, napravimo tu jednom reda.“ A nadbiskup je odgovorio: „Pustite, već 20 godina svakoga sam primio, zato sada to ne želim više mijenjati.“

Njemu su dolazili siromasi na vrata. Kakva je to svita bila? Ljudi svih vjera, tako da su ga muslimani prigodom takovih posjeta smatrali svecem. „Govorili bi: ‘To je svetac, to jedan sveti muftija’,

jer im je bila poznata njegova velika dobrotvornost prema siromasima. Jedan je bosanski musliman pripovijedao piscu ovog teksta (Hammerlu) da je bio nazočan kada je jednom Chedive Abbas Hilmi Pascha II. primio nekakvu deputaciju muslimana, među kojima je bilo nekoliko također iz Bosne. Ovima je Chedive rekao na turskom jeziku: ‘Vi u Bosni imate u nadbiskupu

Stadleru jednog prosvjetitelja’. Chediv je naime studirao na bečkom Terezijanumu i odatle se zanimao za odnose svojih istovjernika u Bosni.“

Da je Stadler bio apostol ljubavi prema bližnjemu, pokazao je i prilikom proslave svoga zlatnog svećeničkog jubileja. „Odbor za proslavu uputio je jedan proglas stanovništvu Bosne, a koji nije ostao bez odjeka. Sa svih su strana stizali darovi, čak i od Muslimana i Srba, pa se na kraju skupio lijep iznos od 20.000 kruna. Od te jubilarne milostinje odredio je 12.000 kruna za 12 siromašnih parova različitih vjeroispovijesti koji su u to vrijeme prvi put sklopili brak, svakom je paru dodijeljeno 1.000 kruna. Daljnjih 5.000 kruna je određeno da se podijeli siromasima grada Sarajeva; i oni se trebaju veseliti kad otac siromaha slavi svoj zlatni svećenički jubilej.“

STADLEROVI DANI U SARAJEVSKOJ KATEDRALI 2009./2010.

Vrhbosanska nadbiskupija ustrajno moli za proglašenje blaženim Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera. Uz molitve, vjernici upiru svoj pogled u Stadlerov život kako bi iščitali poruku za vjerničko življenje u današnjem svijetu. Tako su 23. svibnja 2009. na Stadlerov grob hodočastili vjernici župe Gospe brze pomoći i Duha Svetoga iz Slavenskog Broda, te nekolicina vjernika iz ostalih brodskih župa predvođeni vlč. Ivanom Lenićem, župnikom župe Gospe brze pomoći. Uz župnika je bila nazočna nekolicina svećenika, časnih sestara, bogoslova, predstavnika gradske vlasti, pedesetak učenika, roditelja i učitelja OŠ „Hugo Badalić“, pedesetak članova Folklornog ansambla Broda, te djeca iz broskog Doma za djecu. Bilo je to neopisivo svjedočanstvo ljubavi Brođana za svog sugrađanina Slugu Božjega nadbiskupa Stadlera. Dok su stajali oko Stadlerovog groba, bila je skoro opipljiva njihova velika ljubav, duboka pobožnost i ponos na njihovog Brođanina Slugu Božjega Stadlera.

U mjesecu lipnju, 6. lipnja 2009. godine, na Stadlerov su grob hodočastili vjernici župe sv. Nikole iz Metkovića, predvođeni don Senkom Antunovićem i našim sestrama iz Metkovića. Na Stadlerov dan istoga mjeseca, 8. lipnja 2009. godine, u sarajevskoj je katedrali kao i do sada obilježen Stadlerov dan. Misno slavlje predvodio je vlč. Pavo Šekerija, katedralni župnik uz koncelebraciju preč. Luke Tunjića, generalnog vikara Vrhbosanske nadbiskupije. Uz stalne sudionike i molitelje tijekom Stadlerovih dana iz sarajevskih župa misnom slavlju su nazočili predstavnici Osnovne i Srednje škole „Kiseljak“ predvođeni sestrama Služavkama Malog Isusa. U svojoj propovijedi vlč. Pavo je progovorio o Sluzi Božjem nadbiskupu Stadleru kao svjedoku kršćanske radosti. Govoreći o nadbiskupu Stadleru, rekao je da, iako je u životu znao plakati, ipak je i tada drugima svjedočio kršćansku radost. Stoga je pozvao sve nazočne da se ugledaju na Slugu Božjega nadbiskupa Stadlera i da se oslanjaju na Boga kao što je to činio nadbiskup Stadler.

Na Stadlerov dan mjeseca srpnja 2009. godine misno slavlje u sarajevskoj prvostolnici predvodio je vlč. Marko Majstorović, katedralni kapelan, uz koncelebraciju vlč. dr. Pave Jurišića, postulatora kauze za proglašenje blaženim Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera, preč. Luke Kesedžića, ekonoma Vrhbosanske nadbiskupije i vlč. Marijana Kopića. Posebna radost tijekom ovog slavlja bili su mladi iz župe Gromiljak koji su hodočastili na Stadlerov grob. Bilo je doista dirljivo vidjeti ih okupljene oko Stadlerovog groba. Misno slavlje su uveličali sviranjem i pjevanjem koje je predvodila s. Marinela Zeko. Na misnom su slavlju sudjelovali i stalni hodočasnici grada Sarajeva, kao i sestre Služavke Malog Isusa. U svojoj propovijedi, vlč. Marko je između ostaloga naglasio da je Sluga Božji nadbiskup Stadler bio poslan izgubljenim ovčama grada Sarajeva. Zahvalio je Bogu koji je poslao nadbiskupa Stadlera u ovaj grad s velikim darom ljubavi prema siromasima. Također je istaknuo Stadlerovu vrlinu besplatnog darivanja ljubavi i svega što je imao potrebitima ovoga grada i zemlje u koju ga je Bog poslao. Naglasio je da su na Stadleru svi primijetili da on živi za Božje kraljevstvo, te je pozvao sve nazočne da se ugledaju u Stadlerov život. Nakon misnoga slavlja svi su se uputili na Stadlerov grob. Izmolivši molitvu na Stadlerovom grobu, svećenik je s groba Sluge Božjega podijelio vjernicima blagoslov, a nakon toga se zaorila pjesma „Još i danas dobri pastir živi“.

U mjesecu kolovozu, 8. kolovoza 2009. godine, na Stadlerov su grob pohitale sestre Služavke Maloga Isusa Zagrebačke provincije predvođene provincijalnom glavarićom s. Radoslavom Radek. Prije samoga početka duhovnih vježbi, one su upriličile hodočašće na Utemeljiteljev grob. U njihovoj je pratnji bio voditelj duhovnih vježbi p. Stanko Dodik, kapucin iz Rijeke, koji je predvodio misno slavlje uz koncelebraciju vlč. dr. Pave Jurišića, postulatora kauze Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera. U večernjim satima istoga dana slavljeno je svečano misno slavlje u povodu Sta-

derlandovog dana. Misno slavlje predvodio je p. Jakov Jurendić, DI, kapelan iz župe sv. Ignacija s Grbaviće. Tema propovijedi bila je „Ako imadnete vjere“

Na Stadlerov dan mjeseca rujna 2009. hodočastile su, kao i inače, sestre iz naših sarajevskih zajednica kao i naše kandidatice. Večernje misno slavlje predvodio je vlč. Davor Topić, katedralni kapelan. Tema propovijedi bila je *Imaj prema Bogu srce djetinje, prema bližnjemu srce materinje, a prema sebi srce sudačko*. Vlč. Davor je, između ostaloga, potaknuo vjernike na ljubav prema Blaženoj Djevici Mariji, te ukazao na Slugu Božjega Stadlera i na njegovu odanost prema Majci Božjoj.

U mjesecu listopadu, 8. listopada 2009. godine, Stadlerov su grob okitili svojom nazočnošću i pobožnom molitvom vjernici župe Voćin predvođeni s. Jadrankom Lacić i s. Amatom Doknjaš. Uz njih je na Stadlerov grob hodočastio zbor iz župe sv. Petra i Pavla iz Osijeka. Misno slavlje u 11 sati za njih je predvodio vlč. dr. Pavo Jurišić, postulator kauze Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera, uz koncelebraciju mons. Adama Bernatovića, župnika župe sv. Petra i Pavla iz Osijeka. Misno slavlje je svojim pjevanjem uzveličao zbor iz župe sv. Petra i Pavla iz Osijeka. Tema Stadlerovog dana u mjesecu listopadu bila je *Vama koji se imena moga bojite, ogranut će sunce pravde*. U svojoj propovijedi vlč. Pavo je između ostaloga progovorio o Stadlerovim koracima na putu svetošti, te o pomoći koju je na tom putu pružao drugima. U večernjim satima toga dana vlč. Davor Topić, katedralni kapelan, predvodio je misno

slavlje i potaknuo vjernike na molitvu za uspješnost kanonizacije Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera. Govoreći o Stadleru koji je upirao svoj pogled u Boga, vlč. Davor je potaknuo vjernike da imaju svoj pogled uperen u Boga, te da kao i Stadler zbog Boga budu osjetljivi na potrebe svakog brata čovjeka. U istom su mjesecu, 11. listopada 2009., na Stadlerov grob hodočastili Prijatelji Malog Isusa iz Livna predvođeni s. Vesnom i sestrama iz samostana Djeteta Isusa u Livnu.

Stadlerov je grob u mjesecu studenome, 8. studenoga 2009., okupio vjernike župe Neum koje je predvodila s. Tereza Dokić. Uz njih su na Stadlerov grob hodočastili vjernici iz Mostara koje je predvodila s. Krunoslava Adžamić i s. Olga Kikić, te Prijatelji Maloga Isusa iz Zagreba koje je predvodila s. Imakolata Lukač. Prisutnost hodočasnika iz različitih krajeva nalikovala je raznolikom cvijeću kojim je ukrašen grob Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera. Misno slavlje za hodočasnike i ostale vjernike sarajevskih župa predvodio je u sarajevskoj prvostolnici vlč. dr. Pavo Jurišić, postulator kauze Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera. Tema Stadlerovog dana u tom mjesecu bila je *Silvan ga svijet slušao s užitkom*. U svojoj propovijedi vlč. Pavo je između ostaloga ukazao na Slugu Božjega Stadlera kao čovjeka koji je slušao Boga, te se pokazao velikim u ljubavi i pouzdanju u njega. Govoreći o Stadlerovoj djelotvornoj ljubavi, o njegovoj brizi za siromašne, ugrožene, djecu i starice, vlč. Pavo je potaknuo vjernike da od Stadlera uče biti svjedocima ljubavi Božje. Večernje misno slavlje tog Stadlerovog dana predvodio je vlč. Pavo Šekerija, katedralni župnik, uz koncelebraciju vlč. Davora Topića, katedralnoga kapelana. Uz mnogobrojne vjernike i studente na misnom su slavlju sudjelovale sestre Služavke Maloga Isusa iz sarajevskih zajednica, kao i kandidatice i djeca iz Stadlerovog dječjeg doma „Egipat“. Župnik je između ostaloga potaknuo vjernike da uče od Božjih ugodnika.

Na svetkovinu Bezgrešnog začeca, 8. prosinca 2009., u sarajevskoj je prvostolnici bilo svečano, jer se slavio dan smrti Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera. Kao što je to već uobičajeno, misno slavlje toga dana predvodio je uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup i metropolit vrhbosanski uz koncelebraciju pomoćnog biskupa vrhbosan-

skog mons. dr. Pere Sudara i 40 svećenika Vrhbosanske nadbiskupije. Uz mnogobrojne vjernike sarajevskih župa na Stadlerov su grob hodočastili vjernici iz župa: Prozor, Skopaljska Gračanica, Obri, Solakova Kula i Bosanski Brod. Na misi je sudjelovao i veliki broj sestara Služavki Maloga Isusa na čelu s vrhovnom glavaricom Družbe s. Maria-Anom Kustura i provincijalnom glavaricom Sarajevske provincije s. Marinom Piljić. Na misi su sudjelovali i predstavnici i predstavnice drugih redovničkih družbi, kao i drugi društveno-politički uglednici. U svojoj propovijedi kardinal je najprije progovorio o Mariji, a onda o vjeronom Marijinom štovatelju Sluzi Božjem nadbiskupu Stadleru koji je neumorno pomagao ljudima da prepoznaju svoje dostojanstvo. Upirući pogled u svog predšasnika, kardinal je između ostaloga rekao: „Divim se da se tako hrabro suočio sa stanjem gdje je došao. Slušam često pojedine svećenike koji govore kako nema smisla toj maloj grupi vjernika propovijedati. Nema vjernika. Pitam se kakva je to snaga vjere njega vodila toj maloj zajednici doći. Vjerovati u budućnost. Vjerovati u život Crkve. To me nadahnjuje. Danas, kad gledam brojke župa, nadahnjuje me ta vjera Stadlerova u tim kriznim situacijama. Isto me tako nadahnjuje pouzdanje u Boga. Građi, pravi, ali sve što radi u službi je čovjeka. Moli, prosi i nalazi. Divim se tom pouzdanju u Boga.“ Potom je kardinal progovorio o Stadleru koji nikomu nije dopustio da ga pokoleba u onome što je Božje. Uzoriti je potaknuo sve na Stadlerovu vjeru kojom je u svakom čovjeku prepoznavao Boga, te je radi Boga ljubio sve ljude. Na kraju svečanoga misnog slavlja, Uzoriti je s ostalim koncelebrantima i vjernicima pošao na grob Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera. Tu su izmolili molitvu za proglašenje blaženim Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera, te je sa njegova groba Uzoriti podijelio svoj blagoslov.

U godini 2010. Vrhbosanska nadbiskupija nastavila je s obilježavanjem Stadlerovih dana. Misno slavlje 8. siječnja 2010. u sarajevskoj je prvostolnici predvodio vlč. dr. Pavo Jurišić, postulator kauze Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera uz koncelebraciju vlč. Pave Šekerije, katedralnog župnika, preč. Marka Zubaka, rektora Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa, don Stipe Gale, vicerektora Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa i vlč.

Davora Topića, katedralnog kapelana. Misno slavlje su svojom nazočnošću i pjevanjem uveličali bogoslovi Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa, a na misi su bile nazočne mnoge sestre, posebice Služavke Maloga Isusa, kao i vjernici grada Sarajeva. Na početku mise vlč. Pavo je istaknuo Stadlerovu ljubav i pobožnost prema Malom Isusu kojemu je za ljubav ljubio njegove siromahe radi kojih je ustanovio Družbu sestara Služavki Maloga Isusa. U svojoj propovijedi vlč. Pavo je između ostaloga rekao: „Bog želi ljude nahraniti onim što mi imamo. Tko želi biti u Isusovoj zajednici, treba znati da u Isusovoj zajednici nema mjesta za sebičnost.“ Potom je iznio primjer života Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera kojemu su siromasi dolazili na vrata, te su ga i muslimani smatrali svecem.

Na dan Stadlerovog rođenja, 24. siječnja 2010. godine, na njegov su grob hodočastili Prijatelji Malog Isusa iz Gromiljaka predvođeni s. Marinelom Zeko. Misno slavlje u 18 sati predvodio je preč. dr. Pero Pranjić, kanonik Vrhbosanskog stolnog kaptola uz koncelebraciju vlč. Pave Šekerije, katedralnog župnika. Mladi hodočasnici iz župe Gromiljak uveličali su misno slavlje svojom molitvom i pjesmom, a nakon misnoga slavlja uslijedio je prigodni program u kojemu su predstavili lik i djelo Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera.

U mjesecu veljači 2010. misno slavlje u povodu održavanja Stadlerovih dana predvodio je preč. Ante Meštrović, kanonik Vrhbosanskog stolnog kaptola, uz koncelebraciju vlč. dr. Pave Jurišića, postulatora kauze Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera, vlč. Josipa Lebe, duhovnika u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu, preč. Marka

Zubaka, rektora Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa, vlč. Pave Šekerije, katedralnog župnika i vlč. Marija Ćosića, odgojitelja u internatu KŠC-a u Sarajevu. Misno slavlje su i ovaj puta uveličali svojim pjevanjem bogoslovi Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa, uz prisutnost sestara, Prijatelja Malog Isusa i vjernika grada Sarajeva koji svakog osmoga u mjesecu pohode Stadlerov grob. Tema propovijedi koju je održao vlč. dr. Pavo Jurišić, postulator kauze Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera, bila je *Svećenik nije svećenik za sebe nego za druge*. Govoreći o svećeničkom pozivu progovorio je i o Stadlerovom zauzimanju za svećenike koje je poticao da nisu svećenici za sebe, nego za druge.

Vjernici župe Bijelo Polje – Potoci hodočastili su na Stadlerov grob 6. ožujka 2010. predvođeni svojim župnikom don Josipom Galićem. Misno slavlje za mnogobrojne hodočasnike predvodio je vlč. dr. Pavo Jurišić, postulator kauze Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera uz koncelebraciju don Josipa Galića. Na Stadlerov dan 8. ožujka 2010. godine na Stadlerov su grob hodočastile sestre Služavke Maloga Isusa, osoblje i šticićnici Rehabilitacijskog centra „Sv. Obitelj“ iz Mostara predvođeni don Antom Komadinom. Misno slavlje u 11 sati za njih je predvodio preč. Ante Meštrović, kanonik Vrhbosanskog stolnog kaptola uz koncelebraciju don Ante Komadine. Na početku misnog slavlja preč. Ante je progovorio o Stadleru kao svjedoku, a u svojoj propovijedi podsjetio je da se ovim Stadlerovim danima željelo da Stadlerove kreposti i duhovno blago budu približeni ljudima. Potaknuo je sve da se na ovaj Stadlerov dan, a i inače, nadahnjuju mislima i djelima ovog Sluge Božjega. Na kraju misnog slavlja don Ante Komadina je između ostaloga rekao: „Za mene je Josip Stadler bio čovjek nade, čovjek Duha, a taj Duh je proizlazio iz molitve i žrtve. Stadler je bio veliki karitativac. Bio je veliki vizionar.“ U večernjim satima istoga dana misno slavlje u sarajevskoj prvostolnici predvodio je vlč. dr. Pavo Jurišić, postulator kauze Sluge Božjega nadbiskupa Stadlera uz koncelebraciju preč. Luke Tunjića, generalnog vikara Vrhbosanske nadbiskupije, preč. Ante Meštrovića, kanonika Vrhbosanskog stolnog kaptola, preč. Ilije Orkića, kancelara Vrhbosanske nadbiskupije, preč. Luke Kesedžića, ekonoma Vrhbosanske nadbiskupije, preč. Marka Zubaka, rektora

Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa, don Stipe Gale, vicerektora Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa, vlč. Pave Šekerije, katedralnog župnika i vlč. Davora Topića, katedralnog kapelana. Tema propovijedi bila je *Svećenik je navjestitelj istine i spasa*. U svojoj propovijedi vlč. Pavo je progovorio o Stadleru kao odvjetniku onih koji nisu mogli doći do riječi, te o njemu kao ljubitelju Boga, ljudi i istine. Osvjetljavajući Stadlerov lik i vrline rekao je: „Sluga je Božji bio profinjen, razborit i pokazivao je duboko razumijevanje prema ljudima s kojima je komunicirao.“

Na Stadlerov dan mjeseca travnja, 8. travnja 2010., na Stadlerov su grob hodočastili Prijatelji Malog Isusa iz Viteza predvođeni sestrama Služavkama Malog Isusa. Posebna radost bila je nazočnost 32 đakona zagrebačke metropolije. Misno slavlje predvodio je uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup i metropolit vrhbosanski uz koncelebraciju banjolučkog biskupa mons. dr. Franje Komarice, vlč. dr. Tomislava Markića, preč. Ante Meštrovića, kanonika Vrhbosanskog stolnog kaptola, preč. Ilije Orkića, kancelara Vrhbosanske nadbiskupije, don Stipe Gale, vicerektora Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa i vlč. Davora Topića, katedralnog kapelana. U svojoj propovijedi kardinal je povezo dolazak đakona zagrebačke metropolije i Stadlerov dolazak iz Zagreba u siromašnu Bosnu. Potaknuo je đakone na hrabrost kakvu je imao Stadler, te je između ostaloga rekao: „Divim se toj hrabrosti, tom riziku. Zakoračiti u nepoznato, a imati viziju.“ Govoreći nadalje o Stadlerovoj hrabrosti i svjedočkom životu uzoriti kardinal je rekao: „Što čovjek dublje čita njegov život, sve više se divi, to je hrabrost za život. Kako je on svjedočio za Crkvu, Krista, hrabro podnosio poniženja, uporan bio, vjerovao u Providnost. Kad ništa nije imao, započinje velika djela i Bog ih blagoslivlja. To je čovjek koji je dodirnuo Gospodina, njegove rane, koji je usvojio Kristov mentalitet, a taj je ljubiti malog čovjeka i u tom malom prepoznati Isusa. Ja vama želim takve oči, oči srca, oči vjere.“

Neka svima nama Gospodin podari takve oči srca i takvu svjedočku hrabrost kakvu je imao Sluga Božji nadbiskup Stadler!

s. Ljilja Marinčić

PREDSTAVLJEN SLUGA BOŽJI JOSIP STADLER U ŽUPI SV. PAVLA APOSTOLA U ZAGREBU

U mnogim se župama ova Svećenička godina obilježava na razne načine. Jedan od načina je upoznati svetačke likove našega naroda i štovati ih. To je bio i jedan od razloga gostovanja s. Irene Olujević u zagrebačkoj župi sv. Pavla apostola na blagdan Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije. Na poziv župnika vlč. Dragutina Cerovečkoga, iza večernje svete mise okupljenim je vjernicima s. Irena predstavila kroz riječ i sliku lik Sluge Božjega Josipa Stadlera. Za vrijeme sv. mise pjevanje su animirala djeca Prijatelji Malog Isusa pod vodstvom s. Emanuele Pećnik.

Govoreći o njegovom porijeklu, djetinjstvu i školovanju, s. Irena je istaknula da je bio i prefekt u Nadbiskupskom sjemeništu, kateheta na Gornjogradskoj gimnaziji, profesor fundamentalne teologije na zagrebačkom teološkom fakultetu, te dekan fakulteta. Jedan od njegovih učenika bio je dr. Antun Bauer, budući nadbiskup i metropolit zagrebački koji je u svom govoru prigodom zlatnog jubileja Vrhbosanske nadbiskupije rekao o Stadleru: "Iz dana u dan raslo je poštovanje naše spram njega poradi vatre i oduševljenja kojim nam je tumačio teška metafizička i dogmatska pitanja." Zatim je govorila o njegovom imenovanju za prvog vrhbosanskog nadbiskupa, o problemima s kojima se susreo u Bosni na crkvenoj, administrativnoj, socijalnoj i političkoj razini te o njegovim velebnim djelima. Nakon četiri stoljetne turske vladavine narod je bio ispaćen i siromašan i duhom i kruhom. Sve je zahtijevalo novu organizacijsku strukturu, obnovu, podiza-

nje iz ničega... Siromašan materijalnim dobrima, ali bogat vjerom i nadom u Boga, pun optimizma, poleta, volje i istinskih vrlina, Stadler je bio materijalni i duhovni graditelj svoje nadbiskupije.

Posebno osjetljiv za potrebe siromašne braće, u duši vrlo kreativan, dolazi na ideju kako riješiti njihove, najprije egzistencijalne potrebe, a onda i mnoge druge: dana 24. listopada 1890. godine osniva prvu hrvatsku redovničku zajednicu, Družbu sestara Služavki Maloga Isusa koje imaju za svrhu brinuti se za siromašnu djecu, starice i starce kojih je, nakon velikih i dugih turskih progona bilo naročito mnogo u to vrijeme u BiH. Netko je rekao da bi drugi trebali stoljeća za izvršiti ono što je nadbiskup Stadler učinio za 37 godina svoga biskupovanja u BiH. Od siromašne i zapuštene Bosne načinio je «cvatuću njivu Gospodnju». Stadler je bio istaknuti ekumenski djelatnik, domoljub i branitelj hrvatstva. Krajem lipnja 1918. nadbiskup Stadler proslavio je svoj zlatni jubilej. Bio je veseo, vedar i svjež. Nakon toga njegovo se zdravstveno stanje pogoršavalo. I upravo na blagdan Bezgrešnog začeća veliki nadbiskup napustio je svoje sestre i svoje stado preselivši se Ocu.

Na kraju svoga izlaganja s. Irena ističe: „Dr. Josip Stadler, prvi vrhbosanski nadbiskup, bio je, može se s pravom reći, svestrana veličina i izuzetno kvalitetna osobnost u našoj crkvenoj i narodnoj povijesti. Još za njegova života potvrdili su to priznati i mudri ljudi kao što ga je npr. J. J. Stossmayer nazivao *taumaturgom* - čudotvorcem. U naše vrijeme veliko priznanje dao mu je papa Ivan Pavao II. prigodom posjeta Sarajevu 12. i 13. travnja 1997. godine. „Neka živi spomen na toga velikog pastira, posve vjerna Apostolskoj Stolici i uvijek spremna služiti braći, hrabri i podupire misionarsko zalaganje svih Bogu posvećenih osoba, koje rade u ovome, meni tako dragom, kraju.“

Nakon izlaganja s. Irene svi zajedno izmogli smo molitvu za proglašenje blaženim Sluge Božjega nadbiskupa Josipa Stadlera.

s. Gordana Miškić

HODOČAŠĆE NA GROB SLUGE BOŽJEGA JOSIPA STADLERA

Grupa prijatelja Kuće Djeteta Isusa iz Livna, sa s. Vesnom Mateljan, hodočastila je 10. listopada 2009. na grob Sluge Božjeg Josipa Stadlera. Bilo je to putovanje u stilu male duhovne obnove: molitve i razmišljanja.

Naš put započeli smo zajedničkom jutarnjom molitvom iz časoslova. Zatim smo odlomkom iz poslanice Rimljanima 4, 18-25 razmišljali o Abrahamovoj i kršćanskoj vjeri. „U nadi protiv svake nade povjerova Abraham da postane ocem naroda mnogih... pred Božjim obećanjem nije nevjeran dvoumio, nego se vjerom ojačao davši slavu Bogu, posve uvjeren da on može učiniti što je obećao...“ Razmišljajući o Abrahamovoj vjeri punoj pouzdanja, prenijeli smo se na kraj 19. i početak 20. st. u vrijeme Sluge Božjega Josipa Stadlera.

Nama, koji svakodnevno razmišljamo o njegovu životu i djelu, posve je jasno da je Stadler posjedovao Abrahamovu vjeru. Da nije tako, zar bi mogao, svojom snagom, u nekoliko desetljeća učiniti tako silna materijalna i duhovna djela?

Prije dolaska u Sarajevo, željeli smo još više upoznati lik toga velikana hrvatske povijesti o kojemu se malo pisalo i govorilo, osobito kroz komunističko vrijeme. S. Vesna je pokušala ocrtati kratko njegovo djetinjstvo, školovanje, boravak u Rimu, život mladog profesora u Zagrebu i dolazak u Bosnu, njegovu djelatnost na vjerskom i kulturnom polju, njegovu povezanost sa Strossmayerom koji mu je pomagao u gradnji, a naročito njegovu brigu za malene i siromašne. Sve to mogla je njegova ponizna vjera u Boga Svemogućega kojega nitko ne može u dobroti nadmašiti.

Prva postaja bila nam je Katolički školski centar u Travniku ili Travnička gimnazija kako nam je poznatija. Tamo nas je srdačno dočekaio ravnatelj vlč. Marijan Pejić koji nam je govorio o povijesti ovoga zdanja, o nevoljama nakon oduzimanja velebne zgrade sjemeništa sa strane komunističke i povratku, te o današnjem stanju. Bili smo zadivljeni da ima u osnovnoj školi i gimnaziji tisuću đaka, a preko četrdeset sjemeništara, za koje smo odlučili svakodnevno moliti, posebno u ovoj svećeničkoj godini.

Upoznali smo i lik našeg novog blaženika, nekadašnjeg sjemeništara Petra Barbarića, koji je u svijesti ovoga naroda ostao kao mladić sveta života. Iako su komunisti pokušali zamesti njegov trag, Božji planovi su bili drugačiji. Pomolili smo se na njegovu grobu i obišli mjesto gdje je bio sakriven.

Želja nam je da se travničko sjemenište vrati u potpunosti Crkvi, i da se i dalje ostvaruje Stadlerova nakana: odgoj mladih naraštaja u Kristovu duhu.

Među nama je bila jedna starija gospođa koja se posebno radovala što se nalazi na ovom mjestu. Ona se sjeća da joj je majka pripovijedala kako je

s još jednom ženom 1935. išla pješice na zavjet iz Livna u Travnik da moli zagovor Petra Barbarića za oca koji je kao hrvatski rodoljub bio u zatvoru. I njezina molitva bila je uslišana.

Na Stadlerovu grobu, u sarajevskoj katedrali, svatko je od nas uz osobnu molitvu, zapalio svijeću moleći da i nas obasja milost Duha Svetoga da budemo poput Stadlera, ako ne veliko, ono barem malo svjetlo u svojim obiteljima, zajednicama, sredinama.

Točno u podne, postulator kauze za proglašenje blaženim Sluge Božjega Josipa Stadlera don Pavo Jurišić započeo je misno slavlje. Svi smo bili u svetištu oko glavnog oltara, što nam je bio poseban doživljaj. Don Pavo nam je u propovijedi predočio lik Sluge Božjega Josipa Stadlera koji je imao posebnu ljubav za siromahe, malene, stare, potrebne i obespravljene. Nije gledao ni na vjeru ni na narodnost nego je pred sobom imao čovjeka kojemu je potrebna pomoć i to je u ime Božje činio. Nakon svete mise zajedno smo kleknuli na Stadlerov grob i izmolili molitvu za proglašenje blaženim, te za zagovor kod Boga za naše vlastite potrebe. Don Pavo nam je rekao malo i o katedrali koja je Stadlerovo djelo uz pomoć mnogobrojnih dobročinitelja. Također nam je kazao da ima i drugih građevina u Sarajevu koje je Stadler podigao kao što je bogoslovija, nadbiskupija, sirotišta: Betlehem i Egipat, te mnogobrojne župne crkve u Bosni.

Imali smo želju posjetiti Egipat, ali kako su bili radovi na cesti, nismo mogli proći, pa smo to ostavili za sljedeći put.

Na povratku kući molili smo i pjevali. Razgovarali smo o dojmovima. Među nama je bila i jedna osoba koja je kao dijete bila u sirotištu sestara Služavki Maloga Isusa u Dubrovniku, a kao odrasla bolesna osoba u našim zajednicama u Splitu, Solinu i na otoku Braču. Sada se našla kao gost u Kući Djeteta Isusa u Livnu i, sva radosna što je imala tu priliku, pošla je s nama da zahvali Stadleru koji ju je preko sestara Služavki Maloga Isusa od malih nogu pratio, a i sada prati svojim zagovorom.

Jedna hodočasnica je svjedočila kako je ona, nakon susreta sa sestrama u Kući Djeteta Isusa u Livnu postala velika štovateljica Josipa Stadlera. Otkako je saznala za njega i uzela njegovu sličicu

utječe se njegovu zagovoru. Ona dijeli njegove sličice s molitvom za proglašenje blaženim gdje god ima priliku, pa bilo to u autobusu, na ulici, u ambulanti i na plaži, pa i stranim turistima na njihovim jezicima. Kaže da je još nitko nije odbio, dapače da se svatko zahvali i s radošću primi njezin dar. U katedrali u Sarajevu uzela je sličice s molitvama na raznim jezicima i sada će s još većom revnošću vršiti svoju misiju.

Zaustavili smo se u Vitezu kod sestara Služavki Maloga Isusa gdje su nas sestre srdačno primile. Pogledale smo kapelicu sv. Josipa, čule neobičnu pripovijest o prelijepom kipu sv. Josipa koji je uspio, dobrotom i hrabrošću jedne obitelji, preživjeti komunistički progon. Bilo je zanimljivo slušati povijest sestara Služavki Maloga Isusa koje su u vrijeme komunizma, pa i u ovom domovinsko-me ratu, morale napustiti ne samo ovaj nego i sve druge samostane u Bosni, ali s pomoću Božjom i zagovorom Sluge Božjega Josipa Stadlera po drugom put su se vratile na svoje izvore i ponovno su započele svoju karizmu brigu za malene i stare. U Vitezu im je nedavno vraćen samo dio njihovih dobara. U staroj zgradi, koju su sestre morale potpuno obnoviti, imaju dnevni boravak za djecu s posebnim potrebama, a u novoj zgradi, koja je tek otvorena, imaju starački dom s kapacitetom od 60 mjesta.

Stadler je bio osobiti ljubitelj sv. Josipa. Nosio je njegovo ime, ali je znao da se on skrbio za dijete Isusa. Zato je uz ovaj samostan kupio imanje koje je nazvao Polje sv. Josipa, gdje su sestre obrađivale zemlju i slale namirnice u Sarajevo za uzdržavanje siročadi.

Bilo je to gotovo uz svaki samostan jer je znao da se ne može živjeti samo od milodara. Sestre su radom svojih ruku uzdržavale sebe, svoju siročad i starce i starice o kojima su brinule. Stadler ih je najprije nazvao Služavke siromaha ili Djeteta Isusa. Po ovom nazivu vidi se da je on sam, a tako je želio da i sestre u svakom siromahu gledaju maleno dijete Isusa.

Molitvom i pjesmom završile smo ovaj naš posjet Stadlerovu grobu i njegovim sestrama.

Ovim lijepim hodočašćem još jednom smo dali odgovor na pitanje ljudi livanjskoga kraja: „Tko je taj Stadler?“

s. Vesna Mateljan

HODOČAŠĆE U SARAJEVO

Dana 8. prosinca 1918. godine, s ovoga je svijeta u Očev zagrljaj pošao Utemeljitelj naše Družbe sestara Služavki Maloga Isusa, prvi vrhbosanski nadbiskup Sluga Božji Josip Stadler. Kao spomen na taj dan, svakog se osmoga u mjesecu na poseban način moli za njega, a toga se dana može posjetiti njegov grob u sarajevskoj katedrali.

Ovog smo mjeseca i mi, kćeri njegove družbe, odlučile poći u Sarajevo i pomoliti se za njega na njegovu grobu, zapaliti mu svijeću, te moliti Gospodina da ga proglasi blaženim. Bio je to dug i naporan put, ali još više put koji nam je u srce ulio obilje milosti, radosti i snage da nastavimo svoj hod za Isusom kako je to činio nadbiskup Josip Stadler.

Kada smo stigle u Sarajevo, uputile smo se u sarajevsku katedralu koju je dao sagraditi sam Utemeljitelj. Tu smo slavile Euharistiju koju je predvodio fra Stanko Dodig koji se s nama uputio na ovo hodočašće. On je u homiliji Slugu Božjega Josipa Stadlera opisao kao „utjelovljenje Evanđelja u praksi“ ili jednostavnije rečeno „utjelovljenje ljubavi“. A on je uistinu to i bio. Služio je Gospodinu u onima kojima je pomoć najpotrebnija, u malenima i nemoćnima. Nije se bojavao ni opirao živjeti Evanđelje, služeći drugima već je postao malenim da bi mogao pomagati i razumjeti malene. U potpunosti je živio Isusove riječi: „Što god učinite jednome od ove moje najmanje braće, meni ste učinili.“

Nakon svete mise, pomolile smo se na Utemeljiteljevu grobu, utekle se u njegov zagovor te izmolile molitvu za njegovo proglašenje blaženim. Za mene je to bio predivan dar i zahvalna sam Gospodinu za milost koju mi je udijelio, kao i sestrama koje su me povele sa sobom na ovo hodočašće, te sam već na samom početku mogla hoda za Isusom mogla moliti na grobu našega Utemeljitelja Josipa Stadlera.

Potom smo posjetile naše sestre u kući „Egipt“ u Sarajevu gdje smo se okrijepile i kratko zadržale. Na povratku smo svratile i u svetište svetog Leopolda Bogdana Mandića u Maglaju te se i njemu pomolile za pomoć i zagovor, a potom smo nastavile svoj put prema Zagrebu.

Gospodine Bože,
hvala Ti, što si nam dao Slugu svoga,
našeg Utemeljitelja Josipa Stadlera,
koji ti je vjerno služio u ljubavi i predanju,
posebno se zalažući za malene i nemoćne.
Smjerno Te molimo,
proslavi ga čašću oltara,
a nama udijeli milost da Ti služimo,
ljubimo Te i živimo za Tebe po njegovom
primjeru.
Amen.

s. M. Martina Vugrinec

SVJEDOČENJE U ŽUPI UZNESENJA BDM - STUP

Toga toploga jutra zaputili smo se na Stup progovoriti malo o našem Utemeljitelju. S radošću smo išle svjedočiti i jedva smo čekale propovijedati kako je naš otac Utemeljitelj osnovao ovu Družbu i koliko je dobra učinio ljudima.

Dok smo tako pričale u tramvaju, ušla je jedna stara bakica koja ne vidi dobro. S. Lucija joj je pomogla da uđe i ustupila joj mjesto. Kad je sjela, prislonila je glavu na s. Luciju i rekla kako je ovo

drugi put u životu da je osjetila ruke časne sestre koje su toliko blage i nježne.

Kad smo stigle na Stup, pomolile smo se i dragoj Gospi predale čitavu našu Družbu i molile smo za duhovna zvanja. Župnik vlč. Miroslav Čavar i kapelan vlč. Ivo Jezidžić dočekali su nas toпло i uveli nas u župni ured da se malo počastimo. Stigao je i vlč. Pavo Jurišić. Počela je misa. Na početku nas je pozdravio župnik, a mi smo predstavile našega Utemeljitelja kroz kratak životopis. Ljudi su pažljivo slušali i upijali svaku izgovorenu riječ s propovijedi vlč. Pave. Na svršetku mise, izmolili smo molitvu za proglašenje blaženim našeg Utemeljitelja. Poslije mise napravili smo zajedničku fotografiju s vlč. Pavom.

Vjerujemo da će naš Utemeljitelj izmoliti kod Malog Isusa duhovnih zvanja i da će nas ovo svjedočenje učvrstiti u služenju i predanosti.

kandidatica Ana Prkić

ZALJUBLJENIK U BOGA I OTAC SIROTINJE

U zajednicama Splitske provincije sv. Josipa, prema odluci njezina Vijeća za duhovnost 2009., nastavili smo promicati što bolje poznavanje Stadlerova lika, njegove duhovnosti i djela. To smo započele u proljeće 2009. godine. Do sada su upriličeni susreti u većim zajednicama kojima su se priključile sestre iz manjih najbližih zajednica: u Sutivanu, na Šinama, u Metkoviću (o čemu smo pisali u prošlom broju *Stadlera*), a od tada je još ovakvih susreta bilo kroz 2009. u našim samostanima Solinu (21. X.), u Omišu (11. XI.), a kroz 2010. u Košutama (21. I.), te u Splitu za sestre koje rade u svećeničkim kućama (27.I.).

Tema ovih susreta bila je *Sluga Božji Josip Stadler, zaljubljenik u Boga i otac sirotinje*. Kroz promatranje života i djelovanja našega Utemeljitelja,

razmišljale smo o dvije temeljne zapovijedi: ljubav prema Bogu i čovjeku, što je Stadler ugradio u svoj život i djelovanje. Promatrajući njegov zanos u ostvarenju ljubavi prema Bogu, posebno u prvim godinama Družbe, razmišljale smo i razgovarale o našem današnjem zanosu i služenju. U sklopu ovih predavanja predviđeno je i klanjanje pred Presvetim, te meditacija i molitva. Tako smo imali prigode zahvaljivati Bogu za sveti lik Utemeljitelja, za primjer i uzor požrtvovne ljubavi koja ne posustaje ni pred kakvim teškoćama, moliti Maloga Isusa da u našim zajednicama ponovno probudi prvotni zanos i hrabrost potpunog predanja, te žar radosnog služenja po uzoru na Stadlera i prve sestre.

s. Vesna Mateljan

PREDSTAVLJANJE GLASNIKA „STADLER“

Povodom predavljanja Glasnika Postulature „Stadler“ u Zagrebu, najprije je u kapelici Presvetog Srca Isusova u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu slavljeno euharistijsko slavlje koje je predvodio don Pavo Jurišić, postulator kauze Sluge Božjega Josipa Stadlera u koncelebraciji s desetak svećenika. Misno slavlje svojim pjevanjem uveličale su sestre Služavke Malog Isusa pod ravnanjem s. Tihane Strancarić.

Program je nastavljen u tribini grada Zagreba gdje je održano predavljanje 10. broja Glasnika Postulature „Stadler“. Prisutne je pozdravila vrho-

vna glavarica s. Maria-Ana Kustura, a o Glasniku su govorili don Pavo Jurišić, dr. Agneza Szabo i s. Irena Olujević. Voditelj programa bio je dr. Josip Baloban. Predavljanju su prisustvovala naše brojne sestre, mons. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij, mons. Josip Šantić, generalni vikar Vojnog ordinarijata, velik broj svećenika, sestre drugih družbi, PMI i drugi. Nakon svečanosti upriličen je domjenak za sve prisutne.

Zahvalne smo Bogu za našega oca Utemeljitelja koji je nama Služavkama uzor nasljedovanja.

PROMOCIJA GLASNIKA „STADLER“
GOD. X/2009. BR. 10

Poštovani štovatelji Sluge Božjega Josipa Stadlera,

Večeras smo se ovdje sastali da u spomen desete obljetnice izlaženja Glasnika Postulature Sluge Božjega Josipa Stadlera kažemo nekoliko riječi o sadržaju i značenju ovoga Glasnika - jubilarnoga, ali i o tome tko je bio Sluga Božji Josip Stadler, u kojim je povijesnim okolnostima živio, i kako je on odgovarao na izazove svoga povijesnoga vremena, u koje je bio postavljen.

Dopustite stoga nekoliko riječi o Slugi Božjemu Josipu Stadleru. Kao što je općenito poznato, Josip Stadler rođen je u Slav. Brodu (1843.) u katoličkoj obitelji, ali je rano, to jest i prije polaska pučke škole, ostao bez oba roditelja koji su umrli. U jednakim okolnostima našla su se njegova starija i mlađa braća i sestra. Za ovu prigodu zadovoljimo se vijestima da su šestgodišnjega Josipa Stadlera, osim dobročinitelja u Slav. Brodu koji su ga poslali i u pučku školu, isti dobročinitelji na kraju smjestili u Nadbiskupsko sirotište u Požegi, oda-

kle zbog svoje marljivosti i primjernog mladenačkoga života biva dobrotom zagrebačkog nadbiskupa Jurja Haulika primljen u Nadbiskupsko sirotište u Zagrebu, gdje završava gimnaziju i odlučuje se za svećeničko zvanje, te dobrotom istog zagrebačkog nadbiskupa Haulika, odlazi na teološke i filozofske studije u Rim, na glasovito isusovačko sveučilište Germanikum. Nakon što je završio teološke studije u Rimu biva u u istome gradu zaređen za svećenika (1868.) a godinu dana kasnije, nakon završenih doktorskih studija iz filozofije (1869.), vraća se u Zagreb na raspolaganje Zagrebačkoj nadbiskupiji, koja ga je i školovala, odnosno na raspolaganje novom zagrebačkom nadbiskupu, Josipu Mihaloviću, budući da Haulik više nije bio živ.

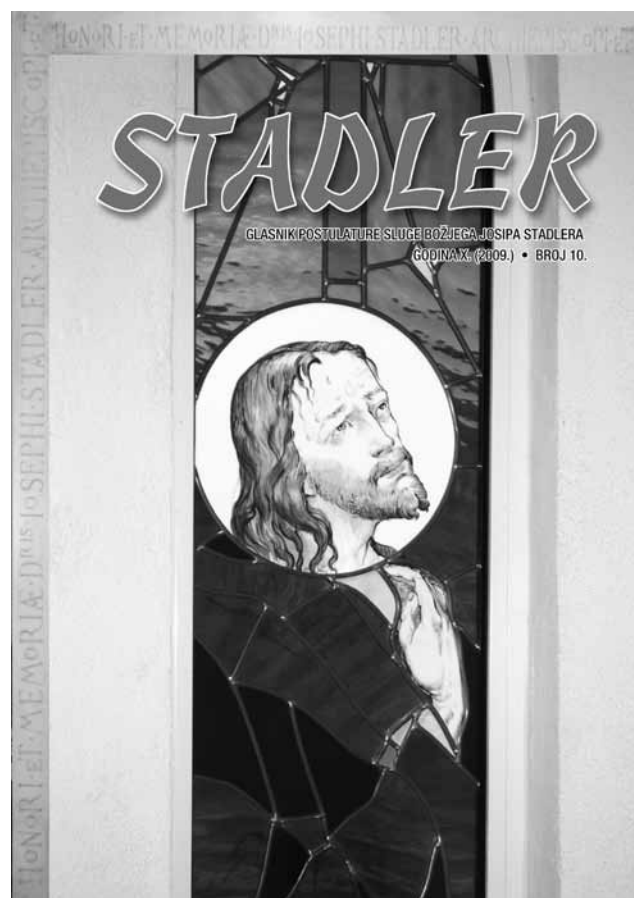
U Zagrebu su mu povjerene službe odgojitelja u Nadbiskupskom sjemeništu, potom i profesora, a nakon otvaranja Sveučilišta u Zagrebu, u doba vlade bana Mažuranića, Stadler je imenovan redovitim profesorom na istome Sveučilištu, a potom i u dva mandata prodekanom i dekanom. Na

toj službi zateklo ga je i imenovanje prvim vrhbosanskim nadbiskupom sa sjedištem u Sarajevu (1881.).

Već za vrijeme svoga gotovo trinaestogodišnjega služenja u Zagrebu, Stadler se odlikovao primjernim životom. Uz obvezne nastavne dužnosti bavio se pisanjem ponajviše u *Katoličkom listu* i pedagoškim glasilima, osobito listu *Hrvatski učitelj*, u kojima se suprotstavljao liberalnim i socijaldemokratskim ideologijama, zatim se bavio Stadler brigom za osnivanje novoga sjemeništa u Zagrebu, socijalnim pitanjima u širokom spektru njihovih potreba, osobito u doba izbijanja prve velike financijske krize u Europi godine 1873. koja se uskoro prelila i u Hrvatsku. Istovremeno i širenjem pobožnosti u čast sv. Josipa, kojega je, kao što je i on sam dobro znao, Hrvatski sabor 1678. izabrao zaštitnikom Hrvatske u najteže doba naše nacionalne povijesti, kada se ustvari vodio odlučan i završni rat za oslobođenje Hrvatske od višestoljetne turske okupacije gotovo jedne trećine njezinog teritorija. Zemlja je oslobođena pod hrabrim vodstvom slavnoga hrvatskoga bana Nikole III. Erdödyja, koji je želio istovremeno osloboditi i Bosnu, ali mu to nije dozvoljavao bečki dvor. Isti je hrvatski ban Nikola III. Erdödy umro na svome imanju u Ugarskoj, ali je oporučno molio da bude sahranjen ispod oltara Majke Božje u zagrebačkoj katedrali, pored kojega još i danas stoji spomen ploča njemu u čast.

Vratimo se još malo životu i radu Sluge Božjega Josipa Stadlera, a potom ćemo se osvrnuti na deseto godišće *Glasnika Stadler* koji izdaje Postulatura Sluge Božjega u Sarajevu, ali uz snažnu suradnju sestara Služavki Maloga Isusa, koje je 1890. godine utemeljio nadbiskup Stadler – sa zadaćom da odgovaraju izazovima vremena u širokoj lepezi gorućih socijalnih pitanja kojih će uvijek biti. Kao sveučilišni profesor pokrenuo je Stadler skupljanje dobrovoljnih prinosa za gradnju sjemeništa u Zagrebu, te našao darovatelja i izvan Zagreba, među kojima je bio i kralj Franjo Josip I. i drugi. Međutim, ta plemenita ideja nije onda ostvarena u Zagrebu zbog potresa 1881. godine, pa su prikupljena novčana sredstva upotrijebljena za obnovu postojećega sjemeništa, zatim obnovu katedrale, i drugo. Istovremeno je Stadler kao dekan Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu predložio Profesor-

skom zboru molbu ravnatelja Bogoslovije da se svi bogoslovi oslobode plaćanja školarine “radi općenito poznatoga siromaštva”. Zanimao se i za druge učeničke potrebe. Stadler je, istovremeno, u već spomenutom *Zagrebačkom katoličkom listu* objavio glasoviti serijal pod naslovom *Koji pravi praktični položaj imaju zauzimati katolici prema novovjekim slobodinama?*, u kojima je sistemski i s crkvenoga stajališta tumačio kakav bi stav katolički vjernici trebali zastupati u pogledu novovjekih sloboda, misleći na sve agresivniji liberalizam

i njegove ideologije i kod nas. U svojim raspravama, Stadler je iznosio kršćanska gledišta kojima bi kršćanima valjalo prožimati cjelokupni javni život, politiku i kulturu, znanost i prosvjetu, pravne norme, obiteljski i socijalni život uopće, osobito u pogledu čovjekova dostojanstva te ljudskih prava i sloboda, demokracije, dostojanstva obitelji, jer upravo tada počinju sve snažnije rastave obitelji i kod nas, i tako redom. Što se tiče poboljšanja sveukupnog socijalnoga položaja u zemlji, ali i svijetu, Stadler je javno osporavao primjenu nasilnih revolucionarnih metoda, prema uzoru krva-

ve Francuske revolucije (1789.) kao i nedavne Pariške komune (1871.), kao i njihovim dobro poznatim ideologijama. Ističem da se Stadler istovremeno zanimao i za pitanja crkvene unije između Svete Stolice i pravoslavnih crkava, slijedeći pri tome već tada aktualna nastojanja velikoga pape Lava XIII., o čemu svjedoče i Stadlerova objavljena djela prije i poslije imenovanja vrhbosanskim nadbiskupom (1880.).

Ovako izgrađen i na istim stajalištima Stadler je nastavio djelovati i u Sarajevu, pri čemu je uz dovođenje isusovaca i pokretanja *Glanika Srca Isusova*, čije vođenje uskoro povjerava upravo njima, te gradnje prve katedrale u čast Srca Isusova u Sarajevu, prve u Hrvata, Stadler je nast-

vio izgrađivati Bosnu, graditi crkve i samostane, te bogoslovno sjemenište koje polazi i mladi Petar Barbarić, potom je uskoro gradio i Bogoslovni fakultet u Sarajevu, i druge javne crkvene institucije. Osim toga, Stadler nastavlja još odlučnije odgovoriti izazovima svoga vremena, ali i budućim vremenima, osnivanjem Družbe sestara Služavki Maloga Isusa, prve redovničke zajednice na hrvatskoj tlu. Za sve to bio je stalno progonjen u onodobnim liberalnim medijima - ali je Stadler gledao u svoj uzor - u Srce Isusovo, i zajedno s Njim hrabro je nastavljao svoje služenje.

Dopustite da se sada vratimo jubilarnome *Glasniku Stadler*, o kojemu bih rado rekla nekoliko riječi, i to iz pera njegovih suradnika, kao i njegova glavnoga urednika prof. dr. don Pave Jurišića, postulatora kauze, o čijem ćemo sadržaju u nastavku izlaganja nešto više reći.

Glasnik Stadler, koji večeras promoviramo, satkan je od više različitih priloga, koji na različite načine nastoje osvijetliti život i djelo, ali i kršćanske primjere Josipa Stadlera, također i uz želju da i od njega, dakle Stadlera, i njegovih primjera nešto naučimo, primijenimo na sebe i uberemo koji plod. Kao što svjedoče i pisani prilozi u ovome desetom - jubilarnom *Glasniku Stadler*, osim kršćanskih primjera koji su sazreli u Stadlerovom velikodušnom prihvaćanju Gospodinova poziva da bude svećenik, u kojemu ga je Gospodin uskoro po svome namjesniku, Svetome Ocu, postavio za prvoga vrhbosanskoga nadbiskupa, Stadlerovo služenje Bogu, Crkvi i domovini i svima potrebnima bez razlike vjere i nacije - zorno ili ako hoćemo vidljivo je nastavljeno u Družbi sestara Služavki Maloga Isusa, koju je on, nadbiskup Stadler, utemeljio, i koja djeluje i danas u Crkvi na slavu Božju i pomaganje dušama, također i ovdje u Zagrebu još za Stadlerova zemaljskoga života. O čemu se ovdje radi, odnosno što je Družba sestara Služavki Maloga Isusa, jedan je od središnjih priloga iz pera ovdje nazočne s. Irene, članice iste Družbe. Stoga će nam poštovana sestra Irena, nakon moga izlaganja, sama najbolje predstaviti sadržaj i strukturu i nakanu svojega rada, u kojemu je znalački i stručno prikazala ne samo bitnosti Družbe, već i stalnu suradnju između Josipa Stadlera, njihova utemeljitelja, i sestara od vremena osnivanja, ali i danas, budući da je njihovo duhovno zajedništvo nastavljeno u našem gradu, kao i svuda u Hrvatskoj, te širom svijeta gdje sestre velikodušno služe Malome Isusu u svima onima koje dnevno susreću.

Kao što svaki dobro uređeni glasnik, ili pak časopis ima uvodni dio, odnosno Urednikovu riječ, tako imamo i ovdje Riječ urednika don Pave Jurišića, postulatora kauze. Don Pavo Jurišić uredio je i sva ranija godišta ovoga *Glasnika*, a u ovome godištu, posvetio je svoju uvodnu riječ Svećeničkoj godini, koju je, kako nas korisno podsjeća don Jurišić, otvorio sam Sveti Otac papa Benedikt XVI. neposredno nakon zaključenja godine Sv. Pavla. Kako nas, također, lijepo podsjeća urednik *Glasnika*, don Jurišić, Sv. Otac „vezao je otvorenje Svećeničke godine uz 150. obljetnicu ‘rođenja za nebo’ sv. Ivana Vianea, župnika Arškog.“ Ostalu cjelinu sadržaja ovoga članka vjerujem da ćete sami rado pročitati, i to ne samo jedanput.

Don Pavo Jurišić napisao je za ovaj *Glasnik* još jedan za sve nas veoma dragocjeni prilog pod naslovom *U Rimu otvoreni spisi Sluge Božjega Josipa Stadlera 15. listopada 2008. godine*, pa se evo stoga večeras sa zahvalnošću sjećamo i ovoga svetoga događaja za naš hrvatski narod, onda i za cijelu Crkvu i sve ljude - jer Sluga Božji, a još više blaženici i sveci, Božji su dar za Crkvu, ali i za narod kojemu je pripadao, i za sve ljude. Kao što ćete i sami moći vidjeti, postulaturator kauze don Pavo Jurišić pomno je opisao taj sveti i radostan događaj otvaranja spisa, kojemu je osim redovitih dužnosnika za ovakav sveti čin, nazočio i naš zagrebački nadbiskup i kardinal mons. Josip Bozanić, kao i ovdje nazočna i vrlo poštovana časna majka sestra Ana-Marija Kustura, vrhovna glavarica Družbe sestara Služavki Maloga Isusa.

Budući da je riječ o Glasniku Postulature Sluge Božjega Josipa Stadlera, glavnina njegovih priloga posvećena je temama kao što su Stadlerovi dani tijekom kalendarske 2008./2009. godine, koji se svakog osmoga dana u mjesecu slave sv. misom i prigodnim molitvama, ponajprije u Sarajevu, gdje je i Stadlerov grob, na kojem se molio i sam Sv. Otac Ivan Pavao II. za svoga posjeta Sarajevu, pred nešto više od deset godina. Stadlerovi dani, kao što ćete rado i sami vidjeti iz pera sestre Ljilje Marinčić, koja je i autorica ovoga u biti povijesnoga priloga, slave se redovito u gotovo svim katoličkim središtima širom Bosne i Hercegovine. Štoviše, na Stadlerov grob hodačaste tim povodom i hodačasnicičke skupine iz Hrvatske, ponajviše iz Slavonskoga Broda, gdje je Sluga Božji Josip Stadler i rođen. Naravno, na Stadlerov grob hodačaste i pojedinci iz grada Zagreba, pa i iz cijele Hrvatske.

Vrlo poticajne i središnje priloge za ovaj jubilarni broj *Glasnika Stadler* napisale su još tri časne sestre Služavke Maloga Isusa. Tako je s. Vesna Mateljan s pravom predstavila Stadlera kao *zaljubljenika u Boga i ocem sirotinje*. Dopustite mi da ponovim, s. Mateljan predstavila je Stadlera za ovaj jubilarni broj *Glasnika* kao *zaljubljenika u Boga i ocem sirotinje*, a ovu temeljnu činjenicu koju nastoje živjeti sve sestre članice Družbe Služavke Maloga Isusa, sestra Vesna Mateljan primjerno je opisala u svome drugom članku, kojemu je dala doista poticajan naslov: *Bio sam gladan i dali ste mi jesti*. Riječ je o njezinim refleksijama na prošlogodišnju du-

hovnu obnovu sestara u Livnu, a koja je uključivala i refleksije na značenje sestarskih katoličkih misija u „Stadlerovoj dolini u Ruandi.“ Budući da mi vrijeme ne dopušta da ovdje iznosim i ostale sadržaje iz spomenutih članaka, ostavljam ih vašoj ljubavi da ih pomno pogledate. Osim toga, S. Vesna Mateljan dala je za ovaj *Glasnik* i sistematski prikaz knjige *Martino pismo* koju je napisao dr. Ante Mateljan, prof. na Bogosloviji u Splitu, i koju je autor satkao iz tri dijela, odnosno glavna poglavlja, a ta su, citiram: *Dramski tekstovi, Recitali i Pjesme*. Pri tome je glavna misao prvog dijela knjige nošena svetopisamskom porukom *Ljubav nikad ne prestaje*, a posvećena je 100. obljetnici života i rada sestara Služavki Maloga Isusa u Splitu, s dodatkom više dramskih igrokaza i recitala, među kojima je i recital *Pohvala služenja* u čast Sluge Božjega Josipa Stadlera i više drugih prekrasnih priloga koje ćete i sami rado pročitati. Svoju knjigu autor dr. Mateljan posvetio je pokojnim sestrama s. Tugomili Žolo, te s. Žaklini koja se susrela sa Služavkama Maloga Isusa u njihovoj misijskoj postaji Ruandi, pa je i sama stupila u Družbu. Dopustite mi da spomenem da sam i ja imala čast i milost poznavati sestru Žaklinu, koja je i veoma dobro naučila naš hrvatski jezik, ali ju je Gospodin nedavno pozvao k sebi.

U istoj skupini središnjih tema ovoga jubilarnoga broja *Glasnika* nalazimo i studijski prilog sestre Manete Mijoč pod naslovom: *Riječ Božja - Stadlerova inspiracija*. Pri tome je, barem kako se meni čini, bitna poruka s. Mijoč *u svjetlu Evanđelja živjeti Evanđelje i propovijedati ga ponajprije vlastitim životom* (...). Naravno, s. Mijoč oslanja se pri tome i na Stadlerove misli, među kojima ističem i sljedeću: *Neumorno živi i tako propovijedaj istinu, da je Sveto pismo - Bog sam - uvijek naš suvremenik* (...). Naravno, prebogate misli i ovoga članka s. Manete Mijoč moraju se smireno i pažljivo čitati - pa ih stoga i prepuštam Vama u nadi da ćete naći vremena i za njih.

Budući da je Sluga Božji Josip Stadler bio uzorni štovatelj Presv. euharistije i Presv. Srca Isusova, jedna je anonimna sestra „Stadlerovka“, tako se naime potpisala, u lijepo uređenom prilogu pod naslovom *Trodnevica o Stadleru* pomno prikazala upravo ove dvije duhovne dimenzije Sluge Božjega Josipa Stadlera, iz kojih je ustvari proizlazilo sve njegovo djelovanje, u čijem je žarištu i osni-

vanje Družbe sestara Služavki Maloga Isusa. Uz sadržaj trodnevnice u povodu prošlogodišnjeg blagdana Presv. Srca Isusova, koju je vodio župnik iz Bos. Šamca, vlč. Josip Janjić, uz izravnu suradnju s. Ljilje Marinčić, autorica ističe i nekoliko temeljnih Stadlerovih misli o štovanja Presv. Srca Isusova, među kojima je i glasovita Stadlerova rečenica, citiram: *Ja razastirem zastavu Srca Isusova i pozivam sve Vas da se pod nju okupite (...)*. I kao što znamo, vidljivi simbol te zastave Srca Isusova i njegova štovanja jest i katedrala Srca Isusova u Sarajevu, koja je prva katedrala u čast Srca Isusova u našem narodu. Istom petnaest godina kasnije ona je sagrađena u Zagrebu. Članak završava riječima s. Mijoč, citiram: „Kroz ova tri dana devetnice željela sam Vas zagrijati za ovo troje. Ljubav prema Srcu Isusovu, ljubav prema Euharistiji, iz kojih proizlazi i jedino prava ljubav prema čovjeku.“

Budući da svaki broj *Glasnika Stadler*, pa tako i ovaj, nastoji obavijestiti čitatelje o prisutnosti Sluge Božjega Josipa Stadlera u medijima i tiskovina-

ma tijekom minule kalendarske godine, takovih dokumentarnih vijesti nalazimo i u ovome broju. Njihov je cilj širiti poznavanje i štovanje Sluge Božjega u našem narodu i među svim ljudima dobre volje, ma gdje god oni bili i gdje se nalazili.

Budući da smo prošle kalendarske godine slavili i dvije velike obljetnice, naime 165. obljetnicu rođenja Sluge Božjega Josipa Stadlera i 90. obljetnicu „njegova rođenja za nebo“, kao i 110. obljetnicu rođenja blaženoga Alojzija Stepinca, ali i svetu desetu obljetnicu njegove beatifikacije u Mariji Bistrici, koju je na radost svih nas učinio Sv. Otac Ivan Pavo II. (3. listopada 1998.), Agneza Szabo u zasebnom prilogu pod naslovom *Sluga Božji Josip Stadler i blaženi Alojzije Stepinac u povodu*

prošlogodišnjih značajnih jubileja prikazuje sličnosti ove dvojice osobitih velikana hrvatske povijesti, što ćete, zasigurno, rado pročitati. Ali i ne samo to. U žarištu ovoga priloga ističu se u našoj javnosti pomalo i zaboravljene činjenice, a te su: Sluga Božji Josip Stadler utemeljio je Družbu sestara Služavki Maloga Isusa, ali je upravo tim sestrama, koje naš narod od milja zove Stadlerovke, pripala u dio časna i sveta dužnost, da su upravo one klečeći na koljenima u župnome stanu dočekale zagrebačkoga nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca u Krašiću, kamo je bio interniran, na pritisak Amerike, i to, kao što znamo iz lepglavskog zatvora. Štoviše, upravo je zagrebački nadbiskup Stepinac dva desetljeća ranije doveo sestre Stadlerovke u Krašić, te im povjerio apostolat školstva i karitasa. Osim toga, sestre su odmah primijetile da je nadbiskup Stepinac bio u Lepoglavi sustavno trovan. Također, služile su mu sve do njegove kršćenske smrti. I o svemu tome sačuvale su i vrijedne zapise. Drugim riječima, premda se obojica hrvatskih velikana nisu izravno susrela za vrijeme zemaljskoga života, blaženi Alojzije Stepinac zasigurno je upoznao život i djelo Sluge Božjega Josipa Stadlera još i prije zatočeništva, budući da je upravo on sam doveo sestre Stadlerovke u Krašić, gdje one i danas djeluju i služe svima potrebnima.

U *Glasniku* nalazimo i vrijedan serijal Mate Tomasa, koji je u stvari do sada neobjavljeni *Životopis o Josipu Stadleru*. I na kraju poseban ures ovogodišnjega i jubilarnoga broja *Glasnika Stadler* su još dvije propovijedi. To su cjelovita propovijed nadbiskupa mons. Maria Cassaria, apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj, koju je on održao uoči prošlogodišnjeg blagdana Sv. Rafaela (2008.), *Dana Družbe*, u crkvi sv. Franje Ksaverskoga u Zagrebu, i kojom je istaknuo Stadlera Božjim izabranikom kojemu se i on sam često utječe i moli zagovor. Druga je propovijed nadbiskupa mons. Alessandra D'Errica, apostolskog nuncija u Bosni i Hercegovini, koju je on održao također prošle godine (2008.) na sam blagdan Sv. Rafaela u sestarskoj kapeli u Zagrebu, i u kojoj je prikazao Stadlera kao neumornog čovjeka Crkve. Nije potrebno isticati korisnost njihovih propovijedi za naš duhovni život. Stoga želim svima korisno čitanje i desetog jubilarnog godišta *Glasnika Stadler*.

Dr. Agneza Szabo

PROMOCIJA GLASNIKA U ZAGREBU

Poštovani oče biskupe, poštovani i dragi uzvanici,
 drage sestre i svi štovatelji SB J. Stadlera,
 simpatizeri naše Družbe i svi sudionici
 ovoga skupa,
 sa svoje strane sve Vas toplo pozdravljam,
 nama posebno dragim,
 od Utemeljitelja SB Josipa Stadlera baštinjenim pozdravom,
Živio Mali Isus!

Iznimna mi je čast i radost sudjelovati u svečanom predstavljanju *Glasnika STADLER* kojim Postulatura SB Josipa Stadlera već 10 godina nastoji prezentirati njegov lik i djelo našoj široj crkvenoj i narodnoj javnosti. Ako listamo broj za brojem otkrivamo Stadlerovu duhovnu i ljudsku veličinu, koji kao takav i danas ima što reći gotovo svim profilima „radnika na njivi Gospodnjoj“.

Sve u svemu, *Glasnik* ga jasno prikazuje kao pastira koji je gorio od ljubavi prema Bogu i čovjeku, posebno prema braći i sestrama koji zbog siromaštva trpe svu teret i žegu svojih životnih dana.

Kao višegodišnji član Uredničkoga vijeća *Glasnika Stadler*, pomno prateći njegov sadržaj i s određenom dozom pozitivne kritike čitajući svaki prilog, mislim da je *Glasnik* kroz desetgodišnje izlaženje svoje čitatelje sustavno i sve više upoznao s ovim velikanom naše crkvene i narodne povijesti koji je za svoga pastirskog vodstva Crkve u BiH učinio mnogo na svim razinama života. To su i večeras rekli i još će reći drugi.

Među svim Stadlerovim brojnim velikim djelima, dobila sam zadatak da ovdje večeras kažem nekoliko riječi o najvećem njegovom djelu, a to je osnivanje naše redovničke obitelji, Družbe sestara SMI osvrćući se na ono što donosi *Glasnik*. Dakle, SB Josip Stadler utemeljitelj je naše Družbe. Istina, u duhu poniznosti i skromnosti sam je znao reći: „Družba je Božje djelo... sam Bog joj je bio začetnik!“ Pa, tako i jest, ali mi znamo da je naš Utemeljitelj bio izvrstan instrument kojim se Bog poslužio u njezinu osnivanju.

Dok se u *Glasniku* piše i tako upoznaje Sluga Božji J. Stadler, neposredno ili posredno pomalo, ali sve više, predstavlja se u raznim vidovima svoga života i djelovanja i njegova, tj. naša Družba sestara SMI. Sestre su te koje, uz druge uvažene autore, pišu većinu članaka u *Glasniku*, tako da čitateljstvo može imati jasan uvid u njihov zapaženi angažman oko prezentacije lika i djela našeg Utemeljitelja.

U ovom jubilarnom 10. broju, to je također evidentno. Uradak s. Ljilje Marinčić o *Stadlerovim danima* (svaki 8. u mjesecu) kroz 2008./2009. (kao, uostalom, i prethodnih godina) iscrpno je izvješće o hodočašćima na Stadlerov grob u njegovoj katedrali, te programima koje za te dane priprema svaka hodočasnička skupina.

U istom broju čitamo da je trodnevnicu Stadleru pred blagdan Presv. Srca Isusova pripremila i vodila također s. Ljilja, a čak 3 članka s. Vesne Mateljan kroz događaje s terena daju jasnu sliku SB Stadlera kao zaljubljenika u Boga i brižnog oca sirotinje.

S. Maneta Mijoč nam u svom razmišljanju, naslovljenom *Riječ Božja-Stadlerova inspiracija*, piše da je Stadler čovjek otvoren Duhu Božjem, otvoren za primanje i poučavanje od Riječi Božje, Duhom Božjim oblikovan, nadodajući da mu je Riječ Božja bila svjetlo i ključ razumijevanja smisla svih stvari i događaja. Podosta je dug njezin članak, ali vrijedi ga pročitati jer sam bi mogao biti dovoljan za detaljan uvid u Stadlerovu duhovnu veličinu.

Kao što znamo, SB je često prisutan u svim našim katoličkim medijima. U 10., jubilarnom broju, uz dr. Agnezu Szabo, pripremila sam opširni prikaz prošlogodišnjeg predbožićnog intervjua u emisiji *Znakovi vremena* na HKR-u. U razgovoru u studiju sudjelovali su dr. Pavo Jurišić, postulator koji je govorio o Sluzi Božjemu i o tijeku njegove kauze; kao drugi sugovornik u spomenutoj emisiji, kroz razgovor s voditeljicom, pokušala sam detaljnije upoznati slušateljstvo s našom Družbom sestara SMI koja je nastala kao odgovor na konkretne

potrebe sveopće teške situacije u BiH krajem XIX. stoljeća kada je na tim prostorima nakon 4. stoljeća uspostavljena nova crkvena hijerarhija. Mladi nadbiskup, došavši u Bosnu, brzo je uvidio svu zapuštenost i siromaštvo svoje nove nadbiskupije. Kao čovjek čvrste vjere i divnih vrlina nije klonuo duhom. Kroz ustrajnu molitvu i razmišljanja tražio je i nalazio rješenja za sveukupnu organizaciju života u nadbiskupiji i u Bosni.

Kao i tada u razgovoru, i sada želim istaknuti da su SB Stadleru na srcu posebno ležali siromasi, bolesni, odbačeni, osamljeni, gladni, napuštene djeca. Želio im je konkretno pomoći. Dok im je sam pomagao koliko je god mogao, puno je molio. Moleći dobiva nadahnuće da kroz devetnicu sv. Ani izmoli njezino posredovanje kod Boga da mu providi potrebna sredstva za kupnju i otvaranje ustanove u koju bi smjestio prve potrebne. Molitva je uslišana. Nakon uređenja kupljene kuće, o blagdanu Sv. Rafaela arkanđela koji se po starom kalendaru slavio 24. listopada, utemeljena je Družba sestara SMI, izvorna Družba potekla iz Crkve u Hrvata u Bosni. Dakle, osnivanje Družbe SMI bio je njegov konkretan odgovor na potrebe siromaha onoga, ali i budućih vremena, jer reče Isus: „Siromaha ćete uvijek imati.“

Budući da su SB i Družba neraskidivo povezani, u spomenutom razgovoru, a to kao važno napominjem i ovdje: otvorenost nadbiskupa Stadlera za Božja nadahnuća i osjećaj za potrebe čovjeka svoga vremena, dali su Crkvi prvu i do danas jedinu redovničku družbu nastalu na tlu BiH. Mi smo na to, u svoj skromnosti ipak mogu tako reći, jako ponosni. Volimo Bosnu. U svakoj od nas odzvanja glas Utemeljiteljeva srca pretvoren u riječi kada je kao nadbiskup stupio na tlo BiH: Bosno moja, od sada si ti moja, a ja sam tvoj! Naša kolijevka je u Bosni, u Sarajevu baš kao što govori i pjesma jedne mlade Stadlerove kćeri: „Tamo (u Bosni) je i mene prva zora umila...“ Vezane smo za povijest Bosne. Onoliko koliko trajemo (više od 1 stoljeća) proživljavali smo s njom sva burna i mirna vremena, ostajale bez krova nad glavom i prognane iz Družbine kolijevke, ali manjina probra-nih, Božjom snagom i hrabrošću obdarene, ostajale su s narodom i bile čvrsta poveznica s ostalima koje su preko njih pomagale potrebitima koliko su mogle i gdje je trebalo.

Ponosne smo i na svoje ime - *Služavke Malog Isusa* - u kojem je sadržana karizma, poslanje i duhovnost Družbe. Prožet misterijem Božića, Stadler dade svojoj Družbi ime. Želio je da se sestre iz ljubavi prema malom Isusu brinu za siromašnu i napuštenu djecu, starije i bolesne osobe, sve zapuštene, napuštene, zapostavljene..., gledajući u njima istog Malog Isusa koji u njima moli za pomoć. Sestre, razmišljajući i živeći misterij Betlehema, vjerno slijede Dijete Isusa u poniznosti, jednostavnosti, čistoći, skromnosti, siromaštvu i poslušnosti, trajno meditirajući o Njegovoj velikoj ljubavi prema Ocu i nama, o ljubavi zbog koje se rodio siromašan i već pri rođenju isključen iz ljudskog društva. Zbog te iste ljubavi iskapljivao je svoj ovozemaljski život trpeći sve do križa.

U spomenutom razgovoru, može se iščitati Utemeljiteljeva važna poruka upućena sestrama: *Neograničena ljubav prema Djetetu Isusu, koji je model života služavkama, mora u njihovim srcima upaliti žarku ljubav prema Bogu i bližnjemu, posebno prema siromasima.*

Karizma Družbe je apostolsko-karitativna. Svojim služenjem sestre nastoje biti uvijek nova evanđeoska prisutnost u Crkvi.

Apostolsku dimenziju Družbe sestre žive tako da sve svoje sposobnosti posvećuju širenju Kraljevstva Božjega.

Osvrt na spomenuti razgovor donosi još dosta podataka o Stadlerovim sestrama SMI. To se može pročitati u *Glasniku*.

Ovo izlaganje zaključujem ponovno konstatirajući: između svih velikih djela koja i danas svjedoče o velikom Stadleru, Družba sestara Služavki Maloga Isusa najveće je njegovo životno djelo.

Hvala nadasve Bogu, a onda našim svetim zaštitnicima i ocu Utemeljitelju koji bdiju nad nama i milostima nas snaže u našem poslanju.

I na kraju, hvala svima koji svojom pisanom riječju u *Glasniku Stadler* dadoše svoj doprinos da se veličina Sluge Božjega Josipa Stadlera prepoznata i po našoj Družbi kojoj je on Utemeljitelj.

Hvala svima vama.

s. Irena Olujević

PROMOCIJA GLASNIKA STADLER ZAGREB, 23. LISTOPADA 2009.

Radostan sam da se večeras progovorilo i o ovom *Glasniku*, koji smo prvotno bili zamislili kao bilten koji će donositi sve ono što se tijekom godine događalo najprije u Uredu za prikupljanje građe o nadbiskupu Josipu Stadleru, a zatim nakon pokretanja postupka za njegovu beatifikaciju da bude *Glasnik* Postulature. Zamislili smo da izlazi povremeno, ali evo izlazi već deset godina, te uglavnom je u njemu sadržan prikaz svega onoga što je vezano za rad Postulature, za lik, život i djelo ovoga Sluge Božjega.

U Sarajevu je 30. travnja 2008. godine na Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji održana završna svečana sjednica u dijecezanskom postupku beatifikacije Sluge Božjega Josipa Stadlera. Do toga je čina prošao put rada od 12 godina, mislim od moga imenovanja da poradim na prikupljanju građe o nadbiskupu Stadleru.

U svezi s pokretanjem kanonizacijskoga postupka, nadbiskup vrhbosanski kardinal Vinko Puljić piše o početku rada na procesu i nakanu koju je želio ostvariti uz pomoć suradnika, te kaže: „Nakon komunističkog režima te proživljavanja stradanja u ratu, počeli smo razmišljati i o pokretanju dijecezanskog procesa za našeg prvog nadbiskupa, koji je ostavio svijetli trag uspostavljanja Nadbiskupije te izgradnje svih njezinih institucija i strukture te utemeljenju sestara Služavki Malog Isusa. Sestre Služavke Malog Isusa u nekoliko navrata su mi poslale pismo i molbu da se pristupi ovom procesu ... Prof. dr. Pavo Jurišić se u to vrijeme bavio sadržajem bogate građe baštinske od SB nadbiskupa Stadlera, te sam ga zamolio i zadužio 1996. godine da poradi na prikupljanju građe o nadbiskupu Stadleru s nakanom da pokrenemo dijecezanski proces. Te iste godine osnovan je Centar za prikupljanje građe. U 1998. godini organiziran je znanstveni skup pod vodstvom prof. dr. Pave Jurišića i u Sarajevu i u Zagrebu, na kojemu su stručnjaci s različitih područja povijesti, teologije i filozofije osvjetlili vrijeme, život i djelo, te su njihova predavanja objavljena u opsežnoj knjizi *Josip Stadler, život i djelo*. Vrhovna uprava Družbe SMI dodjeljuje jednu sestru, te ona 1999. godine dolazi u Ured, to je vrijedna i zauzeta sestra Anemarie Radan.“

Kardinal je pod kraj Jubilarne 2000. godine imenovao mene postulatomerom kauze, s nakanom da se pokrene ono što smo naumili, dijecezanski proces o Sluzi Božjemu Josipu Stadleru.

Tako ovaj njegov proces ima dugačak put iza sebe. Nakon blažene smrti Sluge Božjega 8. prosinca 1918. godine isusovci su počeli pomalo raditi u pripremi beatifikacijskog postupka, tako da su nam ostavili nekoliko važnih spisa iz ovoga vremena. Vrijeme između dva svjetska rata, posebno politička situacija nakon Drugog svjetskog rata, nije bilo povoljno za ozbiljniji pristup u radu na beatifikaciji. Tek nakon političkih i demokratskih promjena poslije razorne situacije Domovinskog

rata nastali su povoljniji uvjeti za studiozniji pristup istraživanju lika, života i djela Sluge Božjega. Zato je sarajevski nadbiskup odgovorio traženju sestara Stadlerove družbe Služavki Maloga Isusa i Vrhbosanskog ordinarijata i imenovao osobe za pokretanje dijecezanskog postupka, koji je otvoren u lipnju 2002. godine.

Naravno da ovdje valja spomenuti i posjet Sluge Božjega pape Ivana Pavla II. Sarajevu koji je 12. travnja 1997. ulazeći u sarajevsku prvostolnicu pošao najprije na grob Sluge Božjega Josipa Stadlera, a zatim je u svom obraćanju svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima i sjemeništarcima podvukao njegov život kao uzor pastoralne zauzetosti revnoga pastira koji je bio vjeran Bogu i odan Svetoj Stolicu. To je bio i dodatni poticaj za nas koji smo se upustili u ovako zahtjevan posao.

Od pokretanja postupka u radu je sudjelovala 31 osoba, uz službene osobe u proces su uključeni povijesni i teološki stručnjaci, prevoditelji, prepisivači i kontrolori prijevoda. Održane su 32 sjednice, a „samo Bog zna koliko je ... utrošeno vremena“ i truda. To svjedoči i materijal koji je otpremljen na Kongregaciju za svece, kutije u kojima se nalazilo 43.679 stranica zapisnika sjednica, arhivske građe i knjiga. Sve je to uredno predano u Rimu.

Tamo su nam podijeljene potvrde i dekreti za daljnji rad, dobili smo pozitivnu ocjenu o ispravnosti vođenja cijeloga postupka. Dokumenti su

na čitanju u Rimu, te čekamo da nastavimo s radom koji traži Kongregacija za svece, a da s molitvom i žrtvom nastavimo moliti Boga da se volja njegova vrši. Kako bi i sam Sluga Božji rekao, kada bi mu netko došao za bilo kakvu pomoć i duhovni savjet: „Moli Boga, ako Bog u svojoj svetoj volji uvidi da je to za tvoje dobro i za spasenje tvoje duše, priskočit će ti u pomoć“. Ako Bogu bude po volji da ovaj njegov sluga bude uzdignut na čast oltara, On će nas i dalje voditi u svom naumu i svojoj providnosti. A što se tiče našega rada, tu moramo slijediti uputu našega Gospodina, jer riječi koje je izgovorio svojim učenicima, vrijede i danas: *Vi što god učinite, recite: „Sluge smo beskorisne, učinismo što smo bili dužni učiniti“.*

Zahvaljujem gospođi prof. dr. Agnezi Szabo za večerašnje predstavljanje *Glasnika*, svu suradnju do sada i poticaje koje nam je davala i daje u našem zalaganju. Zahvaljujem s. Ireni za njezin veliki doprinos u radu Postulature, a i za ovo izlaganje. Hvala kolegi prof. Balobanu na moderiranju večeri, upravi Bogoslovije i ove ustanove što smo večeras mogli u bogoslovijskoj crkvi slaviti misu i smjeli biti ovdje. Hvala i časnoj majci s. Mariji-Ani Kustura i svim sestrama Stadlerove Družbe za organizaciju ovoga predstavljanja. Hvala svima Vama što ste došli i strpljenju što ste nas slušali. Bog Vas blagoslovio, a Stadlerov zagovor pratio.

Don Pavo Jurišić

SLUGA BOŽJI U MEDIJIMA BOŽIČNI BLAGDANI U STADLEROVU DUHU

Na blagdan Bogojavljenja 6. siječnja 2010. na Radio Mariji iz splitskog studija emitiran je razgovor sa s. Vesnom Mateljan o proslavi božićnih blagdana u zajednici sestara Služavki Maloga Isusa.

Voditeljica emisije dr. Danijela de Micheli Vitturi pozvala je s. Vesnu jer su njezina djeca članovi Prijatelja Maloga Isusa i poznato joj je da je Sluga Božji Josip Stadler na poseban način štovao betlehemske Dijete pa je bila sigurna da to čine i njegove sestre.

Na pitanje zašto je Stadler nazvao sestre baš služavke Maloga Isusa, a ne recimo raspetoga ili uskrsloga, s. Vesna je odgovorila kako je Stadler na početku nazvao sestre Služavke siromaha ili malenoga Isusa. On je želio da sestre u svakom siromahu, a osobito u napuštenoj djeci koje je on susretao pred svojim vratima i na ulicama Sarajeva, gledaju i pristupaju kao malom djetetu Isusu kojemu je potrebna pomoć drugih.

Najbolje se vidi, rekla je s. Vesna, koliko je bio obuzet misterijem Utjelovljenja iz njegove poslanice za 25. godišnjicu Družbe koju je uputio sestrama. On kaže kako je Svemogućí Bog htio svijetu pokazati da ga neizmjerljivo ljubi, a to je na najbolji način učinio što je svoga Sina poslao kao malo, nježno i nemoćno djeteta. Bog je htio da nas to malo djeteta iz betlehemske štalice svojom ljupkošću privuče k sebi, da ostanemo uz njega. Svoju božansku mudrost i svemoć sakrio je Bog u djetinjstvu nemoć, kaže Stadler. On kao malo novorođeno dijete još ne može govoriti pa nas ne može niti ukoriti niti se na nas rasrditi radi naših grijeha, jer je došao ne da ga se bojimo, nego da nas spasi. Zato Stadler poziva sestre: "Pristupite Malom Isusu dok je malen, kad nam se čini da je zaboravio na svoje veličanstvo, jer se upravo htio tako majušan roditi da ga ljubimo, a ne da ga se bojimo."

S. Vesna je također govorila o tome koliko je Stadler volio blagdan Isusova rođenja da je često sa sestrama, a osobito s djecom u sirotištima Egip-

tu i Betlehemu pjevao božićne pjesme, pa makar i ne bilo božićno vrijeme. Njemu najdraže božićne pjesme bile su *Adeste fideles* i *O, Isuse, poljubljeni*, koje sestre u našim zajednicama često pjevaju.

Na pitanje je li naš naziv *Služavke* pomalo zastario, s. Vesna je odgovorila da smo mi na njega ponosni jer služeći starcu, bolesniku, siromahu, djetetu, radeći i najobičnije poslove u toj službi, mi služimo Malom Isusu, samom Bogu. Važno je koliko smo ljubavi unijeli u to služenje. Uzor Služavke Maloga Isusa jest Marija, prva Služavka koja je rekla Bogu: „Evo službenice Gospodnje“ i ostala služavka cijeloga života. O tome kako nam Marija treba biti uzor u služenju Stadler je pisao u jednoj čestitici sestrama 1910. gdje kaže da je Isus trideset godina bio ovisan o svojoj majci i njoj je te godine posvetio, a svijetu samo tri. Više je tako učinio na slavu nebeskoga Oca i spas svijeta nego da je išao po cijelom svijetu navješćujući i čineći čudesa, zato što je to bila Božja volja. On želi da i svaka sestra, poput Isusa, ovisi o Mariji, a poput Marije služi Isusu. Zato svaka ima pred svojim imenom i ime Marijino da je na to podsjeti.

Na pitanje kako se naša zajednica priprema i kako slavi blagdan Božića, s. Vesna je svjedočila o tome da mi tijekom cijele godine slavimo misterij Utjelovljenja. Svako jutro se susrećemo s Utjelovljenom Riječi kod svete mise. Primamo Isusa u svoje srce i nosimo ga u svoje svakodnevno služenje, ljudima koji su gladni ne samo kruha nego Boga, ljubavi, ljudske blizine i topline.

Svakoga 25. u mjesecu spominjemo se Isusova rođendana. Toga dana imamo cjelodnevno klanjanje pred Presvetim u našim kućnim kapelicama na koje mogu doći ne samo Prijatelji Maloga Isusa nego i drugi vjernici. Tada postimo o kruhu i vodi, a onim što smo uštedjeli obradujemo nekoliko siromaha u našem susjedstvu. U našim zajednicama svakodnevno obavljamo i različite zajedničke pobožnosti Malom Isusu.

S. Vesna se također osvrnula i na konkretnu pripremu za blagdan Isusova rođenja. U svim na-

šim kućama na vidljivom i počasnom mjestu nalazi se kipić maloga Isusa, kao na primjer u blagovaničnici, u sobi za zajedničku rekreaciju i slično. On nas podsjeća da je naša karizma malenost i neznatnost, a krjepost koja treba posebno resiti svaku našu sestru jest poniznost, kako je to i Stadler želio.

Svaka se naša zajednica na početku došašća dogovori kako se zajednički pripremiti za Božić. U dogovoru s vjeroučiteljicama koje djeluju na teritoriju župe gdje se zajednica nalazi, želimo obradovati siromašne obitelji, pogotovo obitelji gdje su brojna ili bolesna djeca. Imamo u vidu i starije i osamljene osobe koje sestre inače posjećuju. Svojim adventskim odricanjem možemo pružiti i materijalnu pomoć potrebnima. Tako pred sam Božić sestre obilaze te svojom ljubavlju i pažnjom obrađuju mnoge osobe.

Ovog došašća smo uz kipić Maloga Isusu stavili kutijicu s papirićima na kojima su bile svetopisamske i Stadlerove izreke. Svaku večer prije zajedničke rekreacije uzela bi svaka sestra jedan papirić i pročitala misao koja će ju pratiti u sutrašnjem služenju. Također su i naša razmatranja kroz došašće bila oslonjena na misterij Utjelovljenja.

Ovaj se razgovor vodio na blagdan Bogojavljenja, pa se jedno od pitanja odnosilo i na značenje ovog blagdana za Služavke Maloga Isusa.

S. Vesna je kazala kako je nadbiskup Stadler želio da sestre s posebnom ljubavlju slave ovaj blagdan. Mudracima se objavio Bog u malom dje-

tetu i oni su tu radosnu vijest pronijeli svijetom. Stadler želi da i njegove sestre nose radost Bogojavljenja svima koje će susretati. Bog im se posebno daruje po njihovim zavjetima: siromaštva, čistoće i poslušnosti, po kojima su ispunjene Bogom, posve mu pripadaju i uvijek spremno vrše njegovu volju. Stadler je želio da sestre polažu svoje zavjete baš na ovaj blagdan. Jednom zgodom 1910., kada zbog bolesti nije mogao prisustvovati zavjetovanju sestara, piše im čestitku u kojoj želi da ih sve „Družba Maloga Isusa sa svojim svetim pravilima vodi kao što je zvijezda vodila Tri kralja, tako dugo dok ne stane nad glavom Maloga Isusa te ga tamo pronadu.“ U toj čestitci sestre upozorava da se „drže pravila kako bi omiljele Malom Isusu...“ On će jedne voditi kroz život putem radosti, a druge putem trnja, ali nikako putem žalosti, jer Mali Isus ne želi da smo žalosne nego da mu veselim srcem služimo.

Voditeljica se osvrnula i na Svećeničku godinu koju je papa proglasio u lipnju 2009. na što je s. Vesna rekla da Papinu molitvu za posvećenje svećenika njezina zajednica svaki dan moli za sve svećenike, osobito u ovo vrijeme kada izgleda da sotona posebno napada svećenički stalež. Pročitala je i tekst u u kojem se vidi što Stadler misli o tome tko je i kakav bi trebao biti svećenik.

U razgovor se uključio iz Zagreba o. Vladimir Horvat, DI, koji je surađivao sa sestrama Služavkama Maloga Isusa i koji je osjetio što znači ponizno služiti svećeniku i svakom čovjeku. On je rekao da je caritas – darivanje Božje ljubavi - baš započeo u božićnoj noći u štalici, i zato sestre Služavke Maloga Isusa vrše svoj svakodnevni caritas služeći Isusu u malenima i nemoćnima, kako je veliki Stadler želio.

Ovaj razgovor je voditeljica dr. De Micheli zaključila kako vjeruje da svi koji su barem malo upoznali lik Sluge Božjega Josipa Stadlera, a posebno njegove sestre i Prijatelji Maloga Isusa prepoznaju njegovu izreku: „Imaj prema Bogu srce djetinje, prema bližnjemu srce materinje, a prema sebi srce sudačko“, te zaželjela da ona bude misao vodilja kroz cijelu 2010. godinu svim slušateljima Radio Marije.

s. Vesna Mateljan

SLUGA BOŽJI JOSIP STADLER I NJEGOVI ODGOVORI NA SOCIJALNA PITANJA NJEGOVA VREMENA

Svi znamo da su socijalna pitanja u najužoj vezi s čovjekom samim i jednako u njegovu odnosu s drugima. Jednostavno iz razloga što je čovjek, i to svaki čovjek osobno, stvoren kao socijalno biće - okrenut prema drugima i njihovu položaju. Zato je uz mnoge druge kulture i civilizacije, kao i religije, upravo kršćanstvo stavilo problematiku socijalnih pitanja, ili ako hoćemo socijalne pravde, u žarište svojih nastojanja, odnosno obveza, ukoliko govorimo o kršćanskim idealima - krjepostima. Kao što znamo, bitni je postulat Evanđelja: „Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, a bližnjega svoga kao samoga

sebe.“ Dakako, u svemu i uvijek, i to uvijek iznova, i usprkos mogućim i brojnim teškoćama, ponekad i vrlo velikim. Stoga nas ovdje zanima, kako se u odnosu na uvijek aktualna socijalna pitanja u širokom spektru njihovih zahtjeva postavio tijekom svoga života Sluga Božji Josip Stadler, odnosno kako je odgovarao na njihove izazove. Stoga ćemo ovdje iznijeti odabrane primjere nakon Stadlerova povratka iz Rima u Zagreb, koji je uslijedio nakon njegova svećeničkog ređenja u Rimu (1868.), kao i završetka filozofskih studija u istome gradu Rimu (1869.). Stigavši u Zagreb 1869., Stadler se stavio na raspolaganje Zagrebačkoj nadbiskupiji, koja ga je i školovala, i tu ostaje sve do odlaska u Sarajevo početkom 1882., nakon što ga je Sveta Stolica imenovala prvim vrhbosanskim nad-

biskupom, gdje i umire 1918.. Da bismo što bolje razumjeli Stadlerove odgovore, podsjetit ćemo se sasvim kratko na glavna obilježja socijalnih pitanja u Stadlerovo vrijeme, koja se, kako ćemo vidjeti, zajedno s brojnim problemima, nisu bitno razlikovala od našega današnjega vremena, jednostavno iz razloga što su ciljevi i glavne zadaće ljudi u svojoj biti uvijek bili, a i ostat će isti u svim vremenima dok je, kako to naš narod lijepo kaže, „svijeta i vijeka“.

Socijalna pitanja u Stadlerovo vrijeme

Prvi vrhbosanski nadbiskup Josip Stadler živio je i radio u drugoj polovici 19. stoljeća i u prva dva dvadesetoga stoljeća (1843.-1918.), što znači da je bio suvremenik naših djedova i pradjedova, naših baka i prabaka, dakle ne i tako davnih vremena. I u njihovo, pa tako i u Stadlerovo vrijeme, na dnevnom su redu također bila goruća socijalna pitanja, kao što su primjerice pitanja stalnoga zaposlenja, pitanja pravednih plaća, zatim pitanja dnevnog i tjednog odmora, pitanja o pravima i položaju žena i djece, pitanja zbrinjavanja bolesnika, pitanja zbrinjavanja starijih osoba, pitanja o pravima na obrazovanje i kulturu, također i nastojanja da se koliko je više moguće ne radi nedjeljom. Jednako su bila aktualna i pitanja liberalnog kapitalizma, zatim pitanja socijalnoga osiguranja, pitanja pravednih mirovina, pitanja ratnih invalida, pitanja modernog poljodjelstva, ali i problemi sve naglašenijih poroka, kao što su alkohol i psovke, danas bismo rekli još i droga, nevjere u braku, kao i drugi oblici razaranja obitelji, također otimanje tuđe imovine, ili kako to jednostavno kažemo krađa, zatim problemi korupcije i primanja mita, i još mnoga tomu slična.

I u Stadlerovo su se vrijeme, slično kao i danas, za rješavanje uvijek teških socijalnih pitanja, od kojih smo ovdje naveli neka najvažnija, s pravom očekivali pravedni zakoni, koji su se, doduše, uvijek iznova donosili, ili barem nastojali donosi-

ti, ili pak mijenjali i nadopunjavali, ali se problematika socijalnih pitanja ipak nije rješavala, pogotovu ne na zadovoljavajući način. Sve je to dovelo do čestih štrajkova nezadovoljnih radnika, kao i čestih pobuna, pa i samih revolucija u nekim europskim zemljama, i na kraju do sve većeg nezadovoljstva, ali i sve težeg socijalnog položaja brojnih ljudi. Osim toga, takove su revolucije redovito progonile Katoličku crkvu i uništavale kršćanske svetinje, zahtijevale uklanjanje vjeronauka i križa iz škola i drugih javnih mjesta, kako u Stadlerovo vrijeme, ali i kasnije, pa kao što znamo i u naše dane. Potom i do većih ili manjih ratova, nametnutih dakako, u kojima je morao sudjelovati i hrvatski narod. Spomenimo, također, i kasnije nametnute ustanke i ratove, u doba nadbiskupa Stadlera: primjerice Bosansko-hercegovački ustanak (1875.-1878.), ili osobito Prvi svjetski rat (1914.-1918.), oba s vrlo teškim socijalnim posljedicama, ali i teškim stradanjima brojnih i nedužnih ljudi, te preživjelim teškim ratnim invalidima, ili pak brojnu djecu bez jednog ili oba roditelja, i drugo.

Osim toga, osnivani su i u Stadlerovo vrijeme brojni sindikati, najprije nošeni socijaldemokratskim ideologijama, a potom na preporuku Sv. Stolice i kršćanski sindikati, također i kod nas u Hrvatskoj. Potom su osnivane brojne katoličke udruge, održavani katolički kongresi sa zadaćom da odgovore baš na goruća socijalna pitanja. Ipak, socijalna su pitanja uslijed brojnih zapreka od strane moćnika ovoga svijeta i nepravedno stečenoga bogatstva, tako sporo rješavana, da su tisuće i stotine tisuća ljudi ostajali bez posla i dalje živjeli u velikoj i preteškoj socijalnoj bijedi, te mnogi i umirali od gladi. Tim su se nevoljama, kršćani radije kažu iskušenjima, pridružile brojne vremenske nepogode (potresi, i kod nas u Zagrebu, poplave, suše i sl.), ili pak epidemije, i drugo. Mislim da ne trebamo posebno dokazivati da je u svojoj biti tako i danas, premda su opće političke, i još više društvene okolnosti, barem naizgled, i to u svojim načelnim proklamacijama ipak nešto bolje, osobito u smislu promicanja humanizma u svoj njegovoj širini, a time i nastojanja oko ublažavanja socijalne bijede. Naravno, mogli bismo govoriti i o važnosti promicanja humanizma i na temeljima njegove religijske dimenzije, dakle dubinama humanizma, ali to nije ovdje naša gla-

vna tema, premda se obje strane humanizma, kako ćemo vidjeti, i te kako zrcale u cjelokupnom Stadlerovom životu i radu, i zato je uspijevao, i to bez vlastitih sredstava.

Glavna obilježja Stadlerovih odgovora na socijalna pitanja za boravka u Zagrebu (1869.-1882.)

Povijesna vrela, također, pomno svjedoče i Stadlerove odgovore na socijalna pitanja njegova vremena, osobito kada se iz Rima vratio u Zagreb u kojem je služio gotovo trinaest godina (1869.-1882.) i gdje je uz druge svećeničke službe postao i sveučilišni profesor, potom i dekan, sve do svoga imenovanja za vrhbosanskoga nadbiskupa i odlaska u Sarajevo početkom 1882. godine. Tako se već u prvom i najstarijem životopisu o nadbiskupu Stadleru, što ga je napisao ugledni svećenik i Stadlerov školski drug Cvjetko Rubetić u književnom časopisu Matice hrvatske *Vijenac*, i to u povodu

njegova imenovanja prvim vrhbosanskim nadbiskupom (1881.), vrlo dobro prepoznaju kako socijalna obilježja Stadlerova vremena, tako još više i Stadlerovi višestruki i ustrajni odgovori na njihove izazove, također i u oslonu na crkveno učiteljstvo. Naime, upravo je tih godina, točnije 1870. godine, papa Pio IX. danas i kanonizirani svetac, proglasio sv. Josipa zaštitnikom cijele Crkve, potom i zaštitnikom svake kršćanske obitelji, a time i cijelih naroda.

Kako je pomno zapisao Cvjetko Rubetić: „Naš upravo imenovani nadbiskup Stadler nije se samo bavio redovitim svojim odgojnim i profesorskim poslovima, već je on vazda mislio, snovao i radio, kako bi živa vjera Kristova sve to više ogrijevala srca našem siromašnom puku, i kako bi se sve više i vrijednih poslenika u njivu Gospodnju pribralo.“ Stoga je za prvu svrhu pokrenuo list za katolički puk pod imenom *Glasnik sv. Josipa* (godine 1874.) u kojem se širokim slojevima naroda tumačila „vjera i moral, jednostavno i razgovjetno, sad u kratkih članaka, sad opet u zanimljivih primjera iz života Svetih. *Glasnik sv. Josipa*, koji izlazi i danas, i kojega mnogi vjernici s istim marom i danas rado čitaju, uređivao je Stadler sve do svoga odlaska u Sarajevo, ali je pri odlasku našao i svoga zamjenika. *Glasnik* je Stadler uređivao potpuno besplatno, što znači bez ikakova honorara, i samo zato da učini što više dobra svome narodu. Prištedu, što je pritekla od strane pretplatnika lista, i pošto su svi troškovi tiskanja bili namireni, Stadler je uložio kao malu „glavnicu“ za još bolje i u likovnom smislu ljepše uređivanje *Glasnika*. Kako je kasnije zapisao već spomenuti Cvjetko Rubetić, nema dvojbe da je *Glasnik sv. Josipa*, zaliven Božjim blagoslovom, u mnoga dobra i plemenita srca čitatelja, također i mlađih, posijao plodna zrnca kršćanske pouke i duhovne okrijepe, također i na socijalnim područjima.

Ali kako je i u Stadlerovo vrijeme i kod nas bila slabo razvijena duboka religiozna svijest, te kako je već i tada našu mladež uzeo zavoditi duh nemara za vjeru i Crkvu, a kod nekih i duh upravo protivan vjeri i Crkvi, sve se manje mladih posvećivalo redovničkom i svećeničkom staležu, osobito iz takozvanih „boljih kuća“. Uz to, počelo se i kod nas opažati pomanjkanje uzornih kršćanskih obitelji s više djece. Zato je Stadler, da doskoči toj

aktualnoj potrebi, zamislio s nekim prijateljima sabirati dobrovolljne prinose za osnivanje dječakoga sjemeništa, to jest zavoda, u koji bi se primali dobri učenici iz siromašnih građanskih i seljačkih obitelji, koji bi u tom zavodu imali opskrbu i odgoj, dok ne bi svršili gimnazijskih nauka. A poslije svršenih gimnazijskih nauka slobodno bi im bilo ići ili na druge poslove ili pak studije, ili pak u bogosloviju. Pri tome su mladome zagrebačkom svećeniku i profesoru Stadleru bile na umu dvije glavne činjenice: kao prvo, pružiti prilike našem siromašnijem narodu da mogne darovitu djecu školovati, i drugo da se ta djeca školuju i odgoje u pravom kršćanskom duhu, te da budu uzorni građani i kršćani, ili ako budu osjetili u sebi zvanja za svećenički stalež da mu se odazovu, i na taj način vjerno služe svome narodu. Želio je, Stadler, također, da polaznici takova zavoda imaju potrebnu opskrbu, da ne trpe od velike oskudice, znajući iz vlastitoga iskustva kako je to teško kada mladi u mladenačkoj dobi nemaju dostatne hrane, ili pak odijela. Uz odobrenje zagrebačkoga nadbiskupa, tada Josipa Mihalovića, Stadler je tu svoju osnovu počeo ostvarivati. Uveo je najprije *Bratovštinu sv. Josipa*, čiji su članovi uz određene svakidašnje molitve i neznatne godišnje prinose za gore spomenuti cilj počeli ostvarivati Stadlerovu namjeru. Uskoro se počelo sve više sabirati među svećenstvom i narodom za tu svrhu, koju su nastavili i drugi nakon Stadlerova imenovanja za vrhbosanskoga nadbiskupa i odlaska u Sarajevo. Osim toga i sam je Stadler svake godine darovao po 100 forinti za iste potrebe i odslužio više misnih namjena, za koje je darovanu dobit također darovao za osnivanje istoga zavodu - dakle sjemeništa s gimnazijom.

Budući da je Stadleru po dolaska u Zagreb povjerena služba odgojitelja u sjemeništu, te uskoro i profesora kao i dekana na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, on je budno pratio i sve događaje na širem socijalnom planu. Tako primjerice, kad je objavljen novi Zakon o pučkim školama i učiteljstvu (1874.), koji je zapostavio važnost stalne suradnje Crkve, škole i roditelja u odgoju djece, Stadler je nasuprot tome, odnosno sve agresivnijem prodiranju liberalnih pedagoških ideja u državne škole, odmah započeo u stručnom časopisu *Hrvatski učitelj* objavljivati brojne stručne i znanstvene kritičke priloge kao i

stručne ocjene s komentarima, u kojima se suprotstavljao sve snažnijoj sekularizaciji školstva i uopće pozitivističkim i liberalnim učenjima i ideologijama. Istovremeno se Stadler istaknuo brigom i zauzetošću u prikupljanju početnih novčanih sredstava za gradnju Dječjačkog sjemeništa s gimnazijom u Zagrebu. Apelirao je i na svoje poznate, također i izvan Hrvatske, te osobito u Rimu i Beču, moleći financijsku i duhovnu potporu, koju je i dobivao. Stadler je bio neobično radostan kad je vidio kako ideja o gradnji sjemeništa nailazi na dobar odjek u narodu, posebno kod svećenika, ali i u svijetu. Stoga je razumljivo da je zagrebački nadbiskup i kardinal Josip Mihalović imenovao Stadlera članom Povjerenstva za gradnju Dječjačkog sjemeništa. ali je ona zastala ponajprije zbog poznatog potresa u Zagrebu (9. studenoga 1880.), kada su stradali brojni crkveni objekti, pa i sama zagrebačka prvostolnica kao i brojne škole i druge odgojne ustanove. Stoga su prikupljena financijska sredstva preusmjerena za ove nove potrebe, a slijedio je uskoro i Stadlerov odlazak u Sarajevo.

Kao sveučilišni profesor, poslije i dekan na novootvorenom Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, Stadler je i na tim službama pokazivao senzibilnost za socijalnu dimenziju života. Tako je primjerice u doba velike financijske krize koja je izbila ponajprije u Europi sredinom 1873. godine, a potom se prelila i u Hrvatsku s dugotrajnim i teškim posljedicama, osobito u pogledu propasti brojnih poduzeća i sve većeg otpuštanja radnika, Stadler je kao dekan Bogoslovnog fakulteta zagovarao molbu ravnatelja Bogoslovije da se svi bogoslovi oslobode plaćanja školarine „radi općenito poznatoga siromaštva“. Zanimao se i za brojne druge akutne učeničke i studentske potrebe, kao što su hrana, knjige, toplije zimsko odijelo i slično. S druge pak strane, u Zagrebu su upravo tada, i na račun rastuće socijalne bijede, jačale liberalne i socijalističke ideje, koje su već tada i to sve glasnije obećavale ljudima „raj na zemlji“, koji se imao postići uz revolucionarni prevrat, ponajprije štrajkovima na ulicama, ali i sve glasnijim prezirom crkvenoga moralnoga učenja. Stadler je stoga u *Zagrebačkom katoličkom listu* objavio glasoviti serijal u više nastavaka pod zapaženim naslovom *Koji pravi praktični položaj imaju zauzimati katolici prema novovjekim slobodštinama?* U tim

je radovima Stadler sistematski i načelno tumačio katolička stajališta u pogledu i tada aktualnih socijalnih pitanja, odnosno, što bi ih katolički vjernici trebali zastupati u pogledu novovjekih socijaldemokratskih sloboda, misleći na sve agresivniji liberalizam i njegove ideologije i kod nas. U tim je raspravama, Stadler iznosio kršćanska gledišta kojima bi kršćanima valjalo prožimati cjelokupni privatni i javni život, politiku i kulturu, znanost i prosvjetu, pravne norme, obiteljski život, kao i socijalni život uopće, osobito u pogledu čovjekova dostojanstva te ljudskih prava i sloboda, demokracije, i tako redom. Istovremeno je otvoreno i jasno osporavao primjenu nasilnih revolucionarnih metoda, prema uzoru krvave Francuske revolucije iz kraja 18. stoljeća kao i nedavne Pariške komune (1871.), koje su bez ikakova suda smaknule na tisuće svećenika, redovnika i vjernika, ukinule svačku državnu potporu za vjerske svrhe, zaplijenile i nacionalizirale sva crkvena imanja, a iz svih škola uklonjen je vjeronauk, potom i vjerski simboli. Spomenimo, također, da se Stadler već tada zanimao i za pitanja crkvene unije između Svete Stolice i pravoslavnih crkava, slijedeći pri tome aktualna nastojanja velikoga pape Lava XIII. koji je također bio i veliki prijatelj hrvatskoga naroda.

Glavna obilježja Stadlerovih odgovora na socijalna pitanja za vrijeme služenja u Sarajevu (1882.-1918.)

Stigavši u Sarajevo, početkom siječnja godine 1882., Stadler je već bio jako dobro školovan u razumijevanju siromaštva i socijalne bijede, kako iz svoje najranije mladosti, tako i iz vlastitoga višegodišnjeg djelovanja u služenju potrebnima u Zagrebu. Stigavši u Bosnu i Hercegovinu, našao je lijepu zemlju, ali u njoj rasijani kršćanski puk, ispaćen i prestrašen, stoljećima teško obespravljen, željan kruha, željan pouke, ali željan i slobode, pravde i čovjekova dostojanstva. Osim toga, stigavši u Sarajevo, nije u gradu našao niti prvostolne crkve, niti župnoga stana, a kamoli biskupske rezidencije, ili pak nadbiskupsko sjemenište i bogosloviju. Ali je zato Stadler, odmah objavio, potom i započeo ostvarivati i program svoga rada. Naime, gledajući siromaštvo, sve oblike socijalnih bijeda kod povjerenog mu naroda – *ustvari, blaga kojeg je pri-*

mio od Gospodina u baštinu, odlučio je u oslonu na Srce Isusovo moliti i raditi za potrebne, ali jednako tako moliti i strpljivo kucati i na srca imućnih da im pomognu, želeći tako pridonijeti i njihovom posvećenju. Pri tome je najprije osobitu pažnju posvetio osnivanju samostana, škola i crkava, ponajprije katedrali Presv. Srca Isusova u Sarajevu, i pod njegovu je zaštitu stavio cijelu Nadbiskupiju. Potom je istu stavio i pod zaštitu Gospe i sv. Josipa. Jednako zauzeto počeo je raditi na širenju katoličkog tiska, ponajprije *Glasnika Srca Isusova*, koji izlazi i danas u Zagrebu pod imenom *Glasnik Srca Isusova i Marijina*, ali je istovremeno radio i na pomaganju siromašnim obiteljima s brojnom djecom, te osobito na zbrinjavanju napuštene siročadi, ali i osoba starije životne dobi.

Tako je, primjerice, nadbiskup Stadler odmah po svome dolasku u Sarajevo, a bilo mu je tada samo 38 godina, počeo pohađati bolesnike, tješiti ih i hrabriti u njihovim teškoćama, dijeliti sv. sakramente ispovijedi i pričesti također. Nije bilo kuće, ma kako malene i neugledne u koju on ne bi ušao da utješi njezine stanovnike ili pomogne kojega siromašnoga i gladnoga čovjeka. Mnogi su se sakupljali i pred njegovim stanom, moleći za pomoć, a kada je ni sam nije imao, posuđivao bi. Više puta je i sam osobno dijelio nešto variva i po komadić kruha u improviziranoj pučkoj kuhinji u kaptolskome dvorištu. A u doba jake zime, dao je načiniti improviziranu baraku, u kojoj su se sakupljali beskućnici za koje je postavio i peć za grijanje i, dakako, osiguravanje toplog dnevnoga obroka.

Naravno, Stadler je nastojao liječiti socijalnu bijedu i javnim propovijedima, ali i pisanim rije-

čima. Naime, u skladu sa smjernicama Sv. Stolice i nadbiskup Stadler želio je svoje vjernike pripremiti za ustrajnu i kršćansku suradnju pri ublažavanju socijalnih pitanja također i posredstvom medija kao i pisane riječi. Zato je Stadler glasno govorio, ali i neumorno pisao: „Socijalno pitanje jest jedno od najviše gorućih pitanja današnjega vremena, što najdalje prodire; i sadržina je svih drugih pojedinih pitanja našega vremena.“ Važno je pri tome znati, ustrajno je govorio i pisao Stadler, da se „socijalno pitanje ne može riješiti bez vjere i zdravoga morala.“ Prema Stadleru dvije su glavne značajke koje sačinjavaju socijalno pitanje: *pravednost i ljubav*. Međutim, „na pravednost danas utječu kraljevi, parlamenti i sabori, industrijalci i poslodavci, posjednici i vlasnici velikih kompleksa zemljišta, najmanje radnici.“ A mogu li oni pravdu krojiti, više je puta naglašavao Stadler, „ako se ne obaziru na etički moment i na zdravi moral, kojega nema bez Boga i vjere u Boga.“ Zato se, „bez kršćanske vjere ne može pravedno rješavati socijalno pitanje.“ Štoviše, „pravda, koja nije prožeta ljubavlju prema Bogu i bližnjemu, nije pravda“, kazao je, također, Stadler. Stoga valja odbacivati shvaćanja prema kojima su „seljaci i radnici zajedno sa svojim sposobnostima samo roba na prodaju.“ Stoga i mnogi radnici kao i drugi zaposlenici dobivaju plaće „koje su im prevelike za umrijeti, ali i premale za živjeti.“ Isticao je pri tome i misli slavnoga biskupa Kettlera iz Mainza, koji se i danas spominje u stručnoj literaturi i koji je u svojoj knjizi *Radničko pitanje i kršćanska vjera* tvrdio da su glavni uzroci sadašnjega teškoga socijalnoga stanja u gotovo svim zemljama širom današnjega svijeta „u gubitku duha kršćanske vjere“ jer su „mnogi duhovi bez vječnih istina podlegli krivim načelima, prije svega materijalističkim pogledima na svijet, potom i fanatizmu.“

Budući da je već u Stadlerovo vrijeme agresivni duh liberalizma i jednako bezbožne socijalne demokracije nastojao zavladati medijima i svijetom, Stadler je također upozoravao svoje vjernike kako liberali i socijalni demokrati hoće da budu samo slobodni ljudi, kao i građani bez vjere i narodnosti, a za moral i vjernost obitelji uopće ne pitaju (...). Stoga je u oslonu na preporuke crkvenoga učiteljstva činio sve što je mogao za širenje katoličkih medija, te molio kršćane da ih šire i kupu-

ju katolički tisak, i redovito ga čitaju, i tako produbljuju i učvršćuju svoju vjeru i kršćanska načela. Zato je osim spomenutih glasnika poradio i na osnivanju hrvatskoga dnevnika, koji je donosio i vijesti iz različitih područja svakodnevnoga života. Nažalost, i u Stadlerovo doba, brojni su kršćani nalazili mnogo više vremena, a time i novca da kupuju i čitaju nekršćanska glasila, dok za kršćanska glasila, te kršćanske novine i časopise, danas su to i elektronska, nisu imali niti volje da ih kupuju, a kamoli vremena i zanimanja da ih čitaju i uz njihovu se pomoć dodatno izgrađuju. Stalno životno obrazovanje uvijek je bilo za iskrenoga kršćanina od veoma velikoga značenja. Zato je Stadler u svojim poslanicama koje je upućivao narodu pisao i sljedeće: „Naravno mnogi listovi i novine šire danas pogubne i depresivne misli“ koje stavljaju u prvi plan sva moguća zla i poroke, ali tako agresivno i nametljivo, kao da na područjima socijalnoga života nema ništa dobra u ovoj zemlji i narodu. Stoga nije čudno, kazao je Stadler, „da do brojnih pojedinaca, ali i cijeloga naroda dopiru brojne misli koje mogu jako rastrovati dušu i ogorčiti srce kao i svekoliko čovjekovo življenje. Čovjeka upravo boli kad vidi što sve pišu listovi, kao primjerice *Novi list*, *Savremenik*, *Hrvatski narod* zatim *Sloboda* i drugi mediji. Nažalost, sve više ima roditelja koji hoće da se zovu i dobri kršćani, a davaju svojoj djeci u ruke te i slične medije, pa se onda poslije jako čude i pitaju zašto im djeca odlaze na stranputice, a zanemaruju što im se djeca kao i oni sami, hrane dan i noć takovim medijima - odnosno njihovim otrovima.“ Zato je sveta dužnost ne samo svećenika, nego ponajprije i roditelja, da nađu potrebnoga vremena i pouče svoju djecu da se ne izvrgavaju pogibeljnim ideologijama i medijima, kasnim noćnim izlascima i druženjima, ako žele da jednoga dana njihova djeca ne zaborave na Boga i Crkvu, domovinu i nacionalnost, te na svoju obitelj iz koje su potekli, kao i druge kršćanske vrijednosti. Bez njih čovjek pada u sve dublja nezadovoljstva i razočaranja, vidi samo nedostatke drugih koje žestoko i besplodno kritizira, i potom sve više zapada i u sve dublju depresiju iz koje kasnije jako teško izlazi.

Kao što je spomenuto, u nastojanjima oko socijalne pravde, Stadler se čvrsto oslanjao i na stavove Svete Stolice, te osobito encikliku velikoga

pape Lava XIII. „*Rerum novarum*“ koja je objavljena 1891. godine i kojom se Sv. Otac zalagao za pravedna rješenja radničkih pitanja i socijalnu pravdu, te preporučio katolicima da se i oni svojim javnim djelovanjem zauzimaju za širenje vjere i promicanje socijalne pravde u brojnim njezinim zahtjevnostima, te da u tu svrhu organiziraju kršćanske sindikate i također aktivno sudjeluju u društvenom životu. U tu je svrhu u Zagrebu održan Prvi hrvatski katolički kongres 1900. godine, kojemu su uz nadbiskupa Stadlera i više svećenika iz Bosne i Hercegovine i katoličkih laika, nazočili i svi hrvatski biskupi, i drugi brojni svećenici i laici. Premda ovdje ne možemo ulaziti u detalje rada ovoga kongresa, koji je također osobitu pažnju posvetio katoličkom tisku i socijalnim pitanjima, ipak recimo da je Kongres ozbiljno preporučio vjernicima da se istinski zauzmu za njegovo širenje, što znači čitanje u svim slojevima naroda. A što se tiče socijalnih pitanja kao i njihovom pravednom rješavanju na načelima kršćanske pravednosti, ovdje ćemo istaknuti da je Kongres izričkom tražio da se žena i majka mora prije svega vratiti obitelji – odnosno odgoju svoje djece koja su „nada domovine“.

Umjesto zaključka u ovome prilogu, recimo je Stadler, ne samo u Sarajevu, nego i u okolnim mjestima u Bosni stalno sretao posve zapuštene ljude, osobito djecu, potom i žene u poodmaklim godinama, koje su živjele u velikoj oskudici. Uz pomoć čestitih i pobožnih djevojaka koje su ustvari prethodnice osnivanja Družbe sestara Služavki Maloga Isusa, i koju je Družbu osnovao nadbiskup Stadler godine 1890. te potvrdila Sv. Stolica, karizma Stadleru darovane socijalne osjetljivosti i služenja potrebnima u širokom spektru modernih socijalnih izazova, i danas je na djelu među nama kako u Bosni i Hercegovini, tako i u Hrvatskoj te i širom svijeta, posebno tamo gdje sestre i danas djeluju. Sestrama se u njihovu radu od najnovijega vremena pridružuje i *Društvo Prijatelja Maloga Isusa*, koju udrugu su potvrdile i nadležne crkvene vlasti. Tako ova udruga ove kalendarске godine slavi i 15-u obljetnicu svoga djelovanja, i to na širokim područjima suvremenoga socijalnoga služenja.

Dr. sc. Agneza Szabo

STADLEROVA SKRB ZA OČUVANJE OSOBNOSTI I DOSTOJANSTVA SVAKE ČLANICE DRUŽBE SESTARA SLUŽAVKI MALOGA ISUSA

Stadlerov osjećaj za dostojanstvo osobe utkan je u njegovo biće od ranog djetinjstva. U desetoj godini života kroz kratko vrijeme doživljava smrt oca i majke, brata i sestre. Osjeća iskustveno nježnost Boga Oca, koji se preko dobrih ljudi očinski pobrinuo za njega i njegovu braću i sestre. Osjeća ljubav majke Crkve i važnost poštivanja svake osobe, da svatko ima pravo na život dostojan čovjeka. Iskustveno doživljava iskustvo da su ljudi pozvani na pomaganje i poštivanje jedni drugima. Odgoj u sirotištima i odgojnim ustanovama omogućava mu da još više iskusi ljubav Božju i uzvišenost civilizacije ljubavi, kulture srca. Razvija u sebi, uz suradnju s Božjom milošću, osjetljivost za čovjeka, osjećaj očinske brige i majčinske ljubavi. Bog ga u svojoj očinskoj ljubavi i planu unaprijed priprema za velika djela ljubavi. Postaje otac brojne sirotinje i obespravljenih, ostavljenih i napuštenih. Mnogima pruža komad kruha i smještaj, odgoj i obrazovanje, lijevu riječ i očinski savjet, omogućava život dostojan čovjeka kao djeteta Božjeg. Duh Božji ga nadahnjuje da pozove, okupi i osposobi djevojke koje u sebi osjećaju Božji poziv i milost da se istinski predaju u služenju Gospodinu kroz služenje bližnjima, osobito potrebnima i rubnima. Tako je, prema planu Božje providnosti i Stadlerovim zalaganjem, osnovana Družba sestara Služavki Malog Isusa. Stadler poštuje dostojanstvo svake osobe. Vlastitim primjerom poučava sestre da to isto čine, klanjajući se pred Božjim misterijem utkanim u cjelovitost svake osobe. Sveukupno Stadlerovo nastojanje je biti sličan Kristu, biti svet. Nastoji i želi da to bude životni program i put samoostvarenja njegovih sestara Služavki Malog Isusa.

1. Odgoj za vrijednost i dostojanstvo osobe

Autentična ljudskost ne može se ostvariti ako čovjek ne dovede do izražaja i punog razvoja sve dimenzije svoje osobnosti. Potrebno je uvijek iznova, uvijek više i svjesnije, razvijati, proživljavati i ostvarivati svoje Kristovo ja, biti što sli-

čniji Kristu, u svakom dijelu života. Naš cilj je što više usvojiti Isusov mentalitet i njegove stavove, da se „obučemo u Gospodina Isusa Krista“ (Rim 13, 14). Pozvane smo u punini živjeti život djeteta Božjeg kao Božji dar, živjeti ljudsko dostojanstvo i njegovati samopoštovanje prema sebi i prema drugima. Na tom putu potrebno je dopustiti Isusu da uđe u naš život, da nas mijenja, da postajemo sve manje sebične, a sve više sestre za druge, osobito za braću u nevolji. Bog nas zove i potiče, a mi odgovaramo. Na ovu vječnu istinu o čovjeku i za čovjeka upućuje Stadler i svoje sestre. Ima pred očima njih kao žene i redovnice, te karizmu koju je posredstvom Duha Svetoga namijenio Družbi.

Stadler uvodi sestre u otajstvo nesebičnog evanđeoskog služenja, u otajstvo Božjeg nauma ljubavi i milosrđa, nježnosti i osjetljivosti prema svakom čovjeku. Poučava ih da na osobiti način budu strpljive sa slabima. U rukopisnim pravilima stavlja im na srce da budu služavke dobrog i milosrdnoga Isusa, „da starce i siromahe hrane, bolesne dvore, sve podučavaju i u dobroj volji uzdrže. ... da sve većom ljubavlju siromahe dvore i u njih samoga Boga nazrijevaju.“ U molitveniku „Rajska vrata“ potiče: „Pritjecanjem u pomoć bližnjemu u njegovim potrebama, tjelesnim i duhovnim, pokažimo da ljubimo Isusa, Sina Boga živoga.“ Stadler kod primanja djece u ubožnice u prvom redu zauzima se za slabe. Posebno je osjetljiv kad su ugrožena prava malih i nepoznatih ljudi. Time daje i primjer sestrama kako je svaka osoba vrijedna poštovanja i potrebna da joj se pruži mogućnost ostvarenja kao osobe. Časnoj majci s. Krescenciji, u pismu od 25. lipnja 1918., piše da je djevojka Natalija Subić „bez oca i matere, bez brata i sestre, jedna i nevoljna, bez ičega. Smilujte joj se pa ju uzmite. Možda bi mogla biti u Egiptu i paziti na djecu malu; ona zna prati i rediti sobe. Možda bi mogla biti na Mladicama i paziti na marvu ili kokoši. Svakako joj se smilujte, pa će se i Mali Isus vama smilovati. Što je ona jadnija, to je više zaslužila smiljenja.“

Stadler poglavaricama koje su Družbu vodile za njegova života, obzirom na primanje djevojaka u samostan, svraća pozornost na poštivanje dostojanstva osobe i stavlja naglasak na poziv osobe da bude u zajedništvu s Bogom, na poštivanje svake osobe kao Božjeg djeteta u svoj njezinoj jedinstvenosti i neponovljivosti. Ima, Božji, evanđeoski jasan stav koji treba biti vrhovno pravilo u rasuđivanju prikladnosti za redovnički život. O tome lijepo svjedočanstvo daje s. Lioba Levaković, u svojim rukopisnim zapamćenjima o našem Utemeljitelju. Ona je, 27. kolovoza 1974., zapisala ovu zgodu koju joj je ispričala s. Ljudevita Singer: Ona „pripovijeda kako je ona bila primljena među prvim siroticama

i kako su to bili za djecu divni časovi kad bi među njih došao nadbiskup. Baš je ona bila u ono vrijeme glavna atrakcija u njezinoj 6, 7 godini. Bila je nadbiskupova 'solistica'. Našeg jezika nije znala (govorila je njemački). Brzo je naučila melodije dječjih pjesmica, a tekst je bio svakakav. Baš to bila je nadbiskupu najveća i najmilija zabava, kad ona svašta krivo, a zgodno izreče u pjesmici. On bi se tako divno i srdačno smijao, da je to bio užitak. Mala je mislila, da je to raspoloženje zbog lijepe pjesmice pa je sve veselije i oduševljenije pjevala. ... Jednom je poslaše kao odraslu na Kaptol po poslu. Tu je ugleda nadbiskup i prstom pozva k sebi. Kad je pritrčala upita je: 'Hoćeš li ti biti opatica?' Ona ustručavajući se odgovori: 'Pa ja bi, ali ne mogu.' Na njegovo pitanje zašto ne može, oklijevajući napokon mu povjeri: 'Opatice moraju šutjeti, a ja ne smijem šutjeti jer me onda zaboli glava.' Prošlo je neko vrijeme i dogodi se da ona postaje opatica. Na svečanosti oblačenja, naravski, da je bio nadbiskup, i on je onaj njihov nekadašnji dijalog o šutnji pripovjedio doslovice č. majci i rekao, neka to dade na znanje svim

sestrama. Neka se ne sablažnjuje ako ona baš propisno ne šuti.“ Stadler je odlučan kad se radi o dobrim i čestitim siromašnim djevojkama koje izražavaju želju da budu redovnice. Njih se ne smije odbiti, te daje očinsku pouku kako treba poštivati dostojanstvo osobe, neovisno o tjelesnim nedostacima, i upozorava i časnú majku da bude razborita. Primjer zauzetosti za djevojku Anu Šebelić uvjerljivo to potvrđuje. Ana je željela ući u samostan, ali je sestre nisu htjele primiti. Stadler, 22. listopada 1917., piše časnoj majci da je ta djevojka „dobila svjedočbu od liječnika da je posve zdrava i razvijena i jaka. ... Ona zna šivati, zna čitati, zna kuhati, krave musti i kako rekoh, svaki drugi posao. Ako nije dosta robe donesla, pisat će majci, pa će joj poslati. Šta dakle manjka, da se ne primi? Treba da tri sestre pošaljete u Supetar; treba da jedna zna kuhati. Eto pošaljite dvije sestre i nju kao kuharicu kao kandidaticu. Jedno se bojim, da se je dogodilo, što Gospodinu Isusu sigurno nije drago. Ona je skromna, priprosta, dobroćudna, pa se bojim da je ta ponizna i skromna vanjština djelovala da je ne primite. To bi bio grijeh. Zato vas ja lijepo molim, da ju svakako primite i da ne ogriješite duše svoje; jer ja ne znam šta bi još morala imati, da ju primite.“ U pismu, 22. svibnja 1918., časnoj majci u preporuci za Zorku Andričević, plemenitu djevojku od trideset godina, navodi: „Ona zna čitati, kuću spremati, dobro kuhati, rublje prati i t.d. A zna, kako kaže, i slušati i siromaštvo trpjeti. Primite je dakle!“ Časna majka s. Krescencija u „Povijesti kuće matice“ svjedoči i zapisuje: „Kandidatkinje se primalo bez miraza... Naš Utemeljitelj nije htio odbiti nijedne koja je željela Bogu služiti, samo je imao pred očima dušu dotične da umre obasuta milostima reda u redu. ... Utemeljitelj se je pred Sv. Ocem Pijom X. obvezao, djevojke bez miraza primiti u red, koje ne bi mogle radi siromaštva drugdje biti primljene. To se sv. ocu Piju X. jako svidjelo, i tako je rado potvrdu konačnu dao.“

Stadler, kad je u pitanje redovničko odijelo sestara, s toliko očinske brige i istančanosti osjeća za dostojanstvo sestara i osjećaja za ljepotu duše, poučava sestre da imaju osjećaj za lijepo i ukusno, ugodno i za oko i za dušu. Poštiva ih kao žene u svim dimenzijama njihova života. Nakon savjeta ostavlja slobodno da se odluče kako tu stvar učiniti. U Redovničkim pravilima zapisuje: „Na odjeći

neka ne bude ništa izvanrednoga; gledajte da omilite više dobrotom srca negoli odjećom tiela. ... Gdje god boravite ili sjednete, u ponašanju vašem, u vašoj odjeći, u kretanju vašem neka ne bude ništa čim bi bližnjega mogle smutiti, nego sve neka bude prema svetosti vašega zvanja. ... Mislite si često, kako nas gleda Bog, jer je misao na prisutnog Boga najbolje sredstvo, da si sačuvate u svim djelima svojim onu čistoću i ono poštenje, koje djevicu najbolje kiti i resi.“ U pismu časnoj majici s. Izidori, 13. siječnja 1905., piše: „Rad bih, da naše kandidatice nose malo drugačije kape, jer su one ružne, kako ih sad nose. Recite č. sestri Bernardi, neka učini kakovu lijepu kapu samo za primjer, da vidimo, bi li se dalo ljepše načiniti, nego kako je sada. Sva je Vaša nošnja liepa, samo kapa kandidatkinja nije liepa. Ponesite kapu, što će č. s. Bernarda skrojiti za probu, ova mo u Sarajevo, pa ćemo vidjeti, kako će se dati promieniti.“ Ovako može razmišljati i postupati samo onaj koji duboko poštuje osobu i ima osjećaj za dostojanstvo osobe.

2. Stvaranje ozračja za razvoj i samoostvarenje osobe

Bog nas ljudi bezuvjetno. Stadler pred oči sestrama stavlja sliku Boga dobrog Oca koji ih voli, koji im je otac i majka, da je Božja ljubav prvotna, darovana i bezuvjetna. Potrebno je prihvaćati i voljeti sebe i druge, u sebi i u drugima pronalaziti, ono dobro i vrijedno, cijeniti svoju i tuđu jedinstvenost i poštivati različitost, priznati sebi i drugima darove ali i granice, pristupati jedni drugima u ljubavi. Kao što sam ja važna u Božjem planu, važan je i drugi, i moja sestra i onaj bližnji kojemu sam poslana da služim. Iskreno suočenje sa samim sobom treba uvijek obavljati u Božjoj prisutnosti. Kod Stadlera nema nikakve buntovnosti, otimanja Božjem oblikovanju života u sebi. U tom duhu poučava, usmjerava i odgaja svoje sestre.

Ono što prema Stadlerovu shvaćanju pomaže u življenju ljudskog dostojanstva u redovničkoj zajednici jest Duh Božji, unutarnji zakon ljubavi i vanjski propisi. Stoga u Pravilima napominje sestrama: „Pazite, za što ste se u tom društvu sakupile i sabrale, naime za to, da u istoj kući složno živite, da ste jedne duše i jednog srca u Bogu. ... Živite dakle u jedinstvu i potpunom slozi, te štujte

jedna u drugoj Boga, kojega sveti hram postadošte.“ Stadler hrabri sestre koje su slabe, tješi žalosne, ne gasi trske napuknute ni stijenja što tek tinja. Očinski im, u Okružnici za 25. godišnjicu Družbe, napominje: „A da imaš na sebi ne znam koliko i velikih grijeha, ne boj se, jer je došao na svijet ne da te kazni, nego da te spasi.“ Savjetuje im nadalje da se drže duhovnog načela u svom vladanju: „Što će Bog kazati? pa ćete se lako očuvati od svakoga grijeha.“

Stadler vodi računa o cjelovitosti osobe. Nastoji da djevojke koje su došle u njegovu Družbu imaju uvjete za duhovni život, a da se uz duhovnu pripremu i kulturno osposobe za poslanje koje im je dano. U Okružnici za 25. godišnjicu Družbe tumači im na koji će način ugoditi Malom Isusu: „U tome se sastoji savršenost svakoga čovjeka, da bude ono, što treba da bude. Kao što je savršen sudac, obrtnik, seljak, koji pribavivši si potrebno znanje ili umjetnost ili spretnost, dužnosti sudačke ili obrtničke ili seljačke onako obavlja, kako treba; tako se iziskuje od služavke Maloga Isusa, da si pribavi znanje o svojim dužnostima, a onda ih savjesno i točno i postojano obavlja, tako da s vremenom postane prava i savršena služavka. A ne treba joj puno istraživati, koje su to dužnosti, pošto su one točno pobilježene u pravilima odobrenim od Sv. Stolice, a kojima su temelj zapovijedi Božje i tri zavjeta njemu na slavu prihvaćena. To je Božja volja, koje se svaka od vas treba da drži, i drugo se ništa od Vas ne iziskuje.“ Stadler ostavlja sestrama u amanet želju da svaka služavka svojim radom zaslužuje zaradu kojom će uzdržavati samu sebe i još dvije sirote. U tu svrhu, odmah po otvaranju nadbiskupske ubožnice „Betlehem“ u Sarajevu, nastoji da se proširi radionica za crkveno ruho i da se sestre osposobe za razne vrste ručnih radova, kako bi mogle uzdržavati sebe, podmladak i djecu u nadbiskupskoj ubožnici. Dovodi jednoga redovnika trapistu iz Banja Luke da ih nauči tkati štofove. Kupuje im i velike stanove za tkanje. O požrtvovnom i zauzetom radu sestara svjedoči i splitskom biskupu Nakiću, u pismu od 3. listopada 1905., te piše: „Služavke Maloga Isusa osim što time ostalom svijetu dobar primjer daju, što sav svoj život žrtvuju za sirotinju, daju i dobar primjer seljacom i obrtnikom, jer one i same obrađuju zemlju, obavljaju razne poslove, ručni rad uobće, a napose

prave ćilime (tepihe), tkaju ne samo platno nego i štofove, i t.d., a to sve rade, samo da mogu što više sirotinje badava uzdržavati. Tako ima primjerice u sarajevskoj ubožnici njihovoj prieko stotinu sirotne djece, od kojih ni jedno ne plaća ništa, a svako sve badava dobiva, koje sve služavke maloga Isusa i svojim trudom uzdržavaju i svoj novac u to troše.“ Nekoliko sestara šalje u školu sestara Kćeri Božje ljubavi u Sarajevu da završe za učiteljice, kako bi mogle predavati u osnovnoj školi koju je otvorio u kući matici Nadbiskupskoj ubožnici "Betlehem" u Sarajevu. Nekoliko sestara šalje i u Dubrovnik da završe učiteljsku školu. Omogućuje sestrama po-

uke iz stranih jezika i glazbe, kako bi mogle raditi s djecom, manjom i većom. Koliko je Stadleru stalo do toga da sestre budu pripremljene za poslanje, potvrđuje i činjenica da moli kanonika Hadrovića, duhovnog upravitelja Družbe, da pripremi i izda knjižicu „Povijest Crne Gore“, za sestre koje su poslone u Stari Bar u Crnu Goru, da tamo otvore četverorazrednu školu, kako bi se preko ove knjižice upoznale s poviješću zemlje u koju dolaze, te da lakše i bolje mogu pristupiti odgoju djece i mladeži.

Stadler u svoju Družbu, kad to netko traži, a nema zapreke, prima i osobe iz drugih redovničkih zajednica, a ako netko iz njegove Družbe osjeća Božji poziv za drugu redovničku zajednicu sve čini da se sa strane Crkve dobije potrebna dozvola. Prva časna majka u Družbi, s. Izidora, osjeća poziv za kontemplativnim životom

u klauzuri, želi poći sestrama benediktinkama u Rab. Stadler duboko poštiva njezin poziv kao volju Božju, traži dozvolu od Svetoga Oca da s. Izidora pođe k sestrama benediktinkama. Stadler sestrama pokazuje kako u svakoj sestri treba duboko poštivati osobu u njezinoj cjelovitosti, da svatko ima mogućnost pokajanja i usmjeravanja vlastitog života prema višim ciljevima slijedeći put vlastitog ostvarenja u Kristu. Primjerice za s. Miroslavu Držečnik, koja je kao sestra s doživotnim zavjetima bila kod sestara uršulinki u Gracu, traži i dobiva dozvolu od Svete Stolice da bude primljena u našu Družbu. Kao novakinja poslana je u zajednicu u Bar. Stadler piše s. Vjekoslavi Gržina, poglavarici u Baru, 23. ožujka 1918., u vezi sa s. Miroslavom i odnosom sestara u zajednici prema njoj, te jasno kaže: „Sveta Stolica je njoj dala dispenu, da ona iz Graca od uršulinka otiđe. Toga nikada sv. Otac ne dozvoljava, ako nema važnih razloga. Ako je dakle sv. Otac papa s time bio sporazuman i dao joj dozvolu, da smije odanle otići i k nama doći, tko se onda smije tomu opirati i što smije tko tomu prigovarati? ... Ja sam časnu Miroslavu podučio i ukorio, što ne može tako malih stvari dragom mukotrpnom Isusu za ljubav trpljivo podnijeti. Neka druge č. sestre, ako su naravno tako govorile, pamte, da ih Bog može zbog takova postupka kazniti. To ipak je svatko dužan trpljivo podnositi Isusu za ljubav, ako ju tko takova što nepravedno predbacuje.“ Glavarici s. Vjekoslavi, s puno oćinskog takta, evanđeoskog milosrđa i dobrote, daje savjet i pouku, te nadalje piše: „Izvolite Vi dakle č. s. Miroslavu utješiti i u zaštitu uzeti, a one č. sestre ukoriti, koje su joj onako govorile kako je navedeno, naravski ako su joj govorile. Sve pak tako mudro i krotko izvedite, da ne ostane žalac s nijedne strane, što bi onda poslije još gore bilo.“ To je Božja pedagogija, duh odanosti Kristu i Crkvi, poštivanje dostojanstva osobe. Tu pedagogiju Stadler vjerno živi i ispovijeda, i nastoji da i njegove sestre uče u toj školi. Pun je milosrđa i obazrivosti prema sestrama, ali kao ćovjek pravedan zna biti odrješit, principijelan u stvarima koje su od opće koristi za zajednicu, ili da se obrani opće dobro zajednice, ili dobro pojedine sestre, ili da se zajednica ili sestra oslobodi zla, da se otkloni sablazan. Tako, 13. sijećnja 1905., piše u Perast časnoj majci s. Izidori Tresić-Pavićić: „Ursula mora što

prije ostaviti samostan i otići kući, da ne bude na smutnju ostalim sestrama. Vi pak i Helena i Gracijana i Trifona i Koncepta dođite što prije ovamo u Sarajevo. Helena ne može tamo nikako ostati, nego mora ovamo doći.“

3. Zanima se za sestre

Stadler, kako svjedoči časna majka s. Krescencija u „Povijesti kuće matice“, gotovo svaki dan, kad je u Sarajevu, posjećuje sestre u pratnji svoga tajnika ili kojeg drugog svećenika ili koje druge odlične osobe, a nedjeljom popodne obavezno očinski sa svakom popriča i zanima za njihov rad. U prvim godinama osnutka Družbe svakog četvrtka ima im pouke o duhovnom životu i postupno uvodi u redovnički život, u otajstvo evanđeoskog služenja. Majka Krescencija nadalje zapisuje: „Koliko ugodnih časova su sestre i svi ostali proživjeli uz sve kušnje, u onim danima kad je živio Utemeljitelj, kad je došao među svoje, propovijedao, tješio i bodrio i razveselio svojim bezazlenim duhovnim šalama... Redovničke i kućne svečanosti bile su vazda njegova radost i veselje, sve je on to s nama dijelio sav razdragan.“ Nije bilo putovanja izvan Bosne, a da se Stadler pismom ili razglednicom nije javio časnoj majci u Sarajevo, kao i sestrama po drugim zajednicama. Na završetku pisma ili razglednice upućuje pozdrav svima, djeci u ubožnicama, kandidaticama novakinjama i sestrama, na svih misli i za sve moli. Uvijek uputi koju riječ pouke, poticaja, bodrenja u službi kršćanske ljubavi. Iz Napulja, 13. svibnja 1905., na razglednici časnoj majci s. Izidori piše: „Srdačno pozdravljam Vas, sve sestre, novakinje, kandidatice, postulantice, svu djecu. Gospodin Bog Vas sve čuvao od svakoga grijeha i dao Vam svima obilnih milosti, da ustrajete sve u dobru do smrti.“ Radosnim ušitom duše i srca, 18. svibnja 1910., piše iz Rima časnoj majci s. Izidori: „Hvala Bogu, što je Papa obećao, da će nam podijeliti konačno odobrenje naše Kongregacije. Živio Mali Isus! Živila Kongregacija! Živile sve sestre, novakinje, kandidatice, postulantice, sva djeca, velika i mala! Molite se za me Malom Isusu komu Vas sve izručam.“

Stadler obilazi sestre u mjestima u kojima ih je poslao da djeluju, vodi brigu o njima. U pismu s. Izidori iz Velog Lošnja, gdje je bio na opora-

vku, 23. listopada 1911., piše: „U Spljetu nagojsmo sve časne sestre u redu. Uredismo u sjemeništu, da primaju veću plaću. Ujedno su dobile još jednu sluškinju u pripomoć. U sjemeništu valja promijeniti kuharicu. Ostale sve sestre dobro. Kod č. sestre Gonzage uredismo, koliko se dalo.“ Koliko misli na duhovno i tjelesno dobro sestara i djece, na zdravlje duše i tijela, vidi se i iz pisma časnoj majci Krescenciji, koje piše nekoliko mjeseci prije svoje smrti, 21. srpnja 1918., obzirom na kupnju kuće u Dobroti. Piše joj da bi bilo dobro da se kuća kupi, „jer bi djeca kroz ferije mogla onamo ići. ... Osim toga moglo bi nekoliko bolesnih sestara onlje biti cijelu godinu... Ali naglavnije je to, što Vi same želite, da se onlje kroz sve ferije sva djeca muška i ženska otpreme i onlje oporave. Ja mislim, da bi to bilo osobito dobro.“

4. Odgoj za slobodu i odgovornost

Stadler, uz brigu za materijalnu izgradnju Družbe, pomaže sestrama da rastu u zrelosti i preuzimanju osobne odgovornosti. On je duhovni savjetnik sestara, osobito časnim majkama s. Izidori Tresić-Pavičić i s. Krescenciji Zwiefelhofer, koje tu službu vrše za njegova života. Očinski ih savjetuje obzirom na preuzimanje djelovanja sestara, često predlaže i sam raspored sestara, a onda ih u duhu uzajamnog poštovanja i Božjim odgojem za suodgovornost ostavlja da se slobodno pred Gospodinom odluče što će učiniti. On dobro pozna svaku sestru, njezin karakter, sposobnosti i darove, te preporuča časnoj majci kod premještaja što bi pojedina mogla činiti. Tako časnoj majci s. Izidori, u pismu 5. siječnja 1905., u svezi sa slanjem sestara u Perast, savjetuje: „Poslat ćemo tamo dvie, Serafinu i Kerubinu, da obrađuju vinograd i bašču. Neka se najprije od koga vješta čovjeka tamo dadu podučiti, kako valja s lozom postupati... No neka onako rade, kako misle, da je najbolje.“ To je očinska pouka i uputa sestrama da budu poučljive, spremne učiti za dobro obavljanje dužnosti, s druge strane toliko poštivanje dostojanstva osobe da se same odluče, da se osamostaljuju i rastu u samopuzdanju. U pismu s. Brigiti, glavarići u sv. Filomeni-Dolorozi, 18. studenoga 1901., piše: „Najbolje će biti, da uvijek onoga staroga poljara za savjet pitate, što i gdje treba, i kad treba što

sijati. Dobro je i druge pametne ljude za savjet pitati, osobito one, koji u naokolo stanuju, a koji najbolje znadu, što tamo najbolje raste.“ Kad je u pitanju opće dobro ekonomske naravi, daje poglavarici praktičnu uputu. Tako, 23. srpnja 1904., poglavarici na ekonomiji sv. Filomene, u svezi s kupnjom životinja kod trapista u Marija-Zvezdi, piše: „Zamolite preč. Opata, neka bi Vam on prodao toliko krava, volova, konja i svibnja, koliko trebate, a onda mu otplaćujte malo pomalo. To je puno bolje, nego uzajmiti novac pa plaćati velike kamate.“

5. Odgoj za krjeposti

Cijeli Stadlerov život i njegova duhovnost odvija se u traženju i vršenju volje Božje, biti suobličeni Kristu, biti svet. U njegovu životu Bog je uvijek na prvom mjestu. Živi duboku zahvalnost prema Bogu koji vodi i ravna njegovim životom i Družbom. U tome je učitelj i sestrama. Pokazuje im da je svetost, kao najviši oblik redovničkoga života, put kojim mogu postići vječno zajedništvo s Bogom, da se otvore i posvema povjeruju Božjoj ljubavi. Duhovno prati sestre, piše za njih rukopisna redovnička pravila, Okružnicu za 25. godina Družbe i molitvenik, uvodi ih u duhovnost Družbe. Svoje životno geslo: „Imaj srce djetinje spram Boga, srce materinje spram bližnjega, a srce sudačko spram same sebe“ često stavlja sestrama na srce, i piše u pismima i razglednicama. Ono što sam živi, preporučuje i sestrama da ostvaruju. Primjerice u imendanskoj čestitci s. Krescenciji, 5. travnja 1915., piše: „Dao Vam dobri i predobri Mali Isus po Vašoj velikoj svetici Krescenciji veliku ustrpljivost i goruću ljubav napram Bogu i bližnjemu i ustrajnost u njegovoj milosti do zadnjega časa svojega života, a i veliku razboritost, da možete prema njegovoj svetoj volji upravljati njegovu i Vašu kongregaciju Maloga Isusa.“

Prigodom slavlja zavjetovanja pruža sestrama pouku o uzvišenosti i smislu redovničkoga zvanja i poslanja, ističući na poseban način jasnu i specifičnu nit duhovnosti koja bi trebala resiti sestru Služavku Malog Isusa. U čestitci svečaricama, na Bogojavljenje 1910., izražava radost za njihovo predanje Isusu, upućuje očinsku pouku kako će nadvladati slabosti i ograničenosti, kako se odnositi prema teškoćama i otvoriti iskustvu Božje

ljubavi i milosti. Očinski im piše: „Bit će istina borbe, neprilika, napasti svakojakih; ali se ne bojte, jer je Mali Isus jači od svih naših neprijatelja. Što bi Mali Isus nagradio, ako ne Vaše te borbe i neprilike i napasti, u kojima mu pokazujete svoju vjernost i odanost i ljubav. On hoće, da mi mnoge stvari trpimo njemu za ljubav, a da i ne znamo za što trpimo, jer hoće, da se njemu kano svojemu zaručniku posve povjerimo. To bi od nas kao njegovih zaručnica bilo ružno, kad bismo ga pitali, a za što jednu vodi putem radosti, a drugu putem trpnje, velim putem trpnje, a ne žalosti, jer Mali Isus neće da ste žalosne, nego hoće da mu s veselim srcem služimo. ... tako nas Gospodin voli, da kad smo ga i uvrijedili, opet hoće da nam oprost i da zaboravi na naše grijehе. Pa kada on zaboravlja, zaboravi i Ti na prošle grijehе, koje si okajala, pa samo nastoj, da omiliš Malomu Isusu.“

Stadler odgaja sestre da budu žene nade, žene pouzdanja u Boga, žene vedrine i životne radosti, koje se znaju suočiti s teškoćama i životnim izazovima, primati ih i rješavati Božjim očima i evanđeoskim načelima, da se u svemu u Boga uzdaju, a same da se nikakva truda ne boje. Časna majka Krescencija, kao očevidac, zapisuje u „Povijest kuće matice“, da je Providnost Božja sestre kušala u vremenitim stvarima, ali da se „nisu nikada kolebale nego se čvrsto pouzdale u Božju providnost. ... Kad bi se utekle u pomoć i savjet u tim materijalnim neprilikama našem Utemeljitelju, znao bi on vedra lica svoju novčarku izvaditi i otvoriti, kao da hoće sipati iz nje novac (a bila je prazna), nastao je smijeh, a on bi rekao pun pouzdanja u Providnost: Dao je! Daje! Dat će! Nebo i zemlju sve je On stvorio iz ništa. Ne bojte se, On se brine i za Vas! Sličnim duhov. riječima i utjehama bi bodrio i savjetovao, a dotične predstojnice zadovoljnije od njega se rastale, nego da im je dijelio dukate i zlato.“

Samopoštovanje nas čini zahvalnima Bogu za darove koje nam je dao, i ljudima koje je stavio na naš životni put da nam u određenim okolnostima pomognu. Stadler posjeduje krjepost zahvalnosti u zavidnoj mjeri. Zahvalan je Bogu, od koga je svako dobro, i ljudima. Potiče sestre da i one njeguju krjepost zahvalnosti. U pismu s. Vjekoslavi Gržina, 23. ožujka 1918., piše: „Ponajprije svima od srca zahvaljujem, što mi čestitaste k imendanu, a

još više, što se za me Bogu moliste ter sam prilično opet ozdravio. Dao Gospodin Bog, da svi bude-mo uvijek zdravi na duši i u milosti njegovoj, makar na tijelu kad i kad poboljevali... Zahvaljujuć Vam se srdačno, što me dugo vremena upravo sestri-ski dvoriste.“ U pismu, 5. siječnja 1905., časnoj majci s. Izidori Tresić-Pavičić, za vrijeme njezina posjeta sestrama u Perast, napominje: „Kad idete na odlasku u Kotor, da pohodite bl. Hozanu, onda pohodite i presvietloga biskupa, pak mu se za sve zahvalite, što god je sestrama učinio, i što će im još učiniti... Pozdravite liepo Vašega opata i one dvie sestre Mazarović, koje vam toliko dobra čine.“

Stadler se preporuča sestrama u molitve, i njih same poučava kako je potrebno da mole za svoje dobročinitelje. Upućuje ih u tajnu ljudske ograničenosti i Božje milosti, da smo potrebni i Božje i ljudske pomoći, da smo slabi i podložni grijehu, i da uvijek iznova trebamo pronalaziti put povratka k beskrajnoj Božjoj ljubavi. Zna često reći kako pozna sebe pa da razumije i druge. Piše iz Rima, 13. studenoga 1913., časnoj majci s. Kresecnciji, i zahvalno ističe: „Ponajprije zahvaljujem se Vama i svim sestrama, novakinjama, kandidatkinjama i svoj dragoj djeci za sv. molitve, što prinesoste za me predobromu Malom Isusu, kojemu se iz dna duše svoje zahvaljujem, što me je sv. Otac Papa primio kako samo može dobri otac svoga sina primiti. On Vas je sve očinski blagoslovio.“ Prigodom njezina imendana, 5. travnja 1918., želi joj da postane „uzor-opatica ter svojim primjerom sve časne sestre, novakinje, kandidatice i svu djecu što su Vam podvrgnute, za sobom potegnute kako ovgje na zemlji, tako ongje u nebo u vrijeme, kako već kojoj Mali Isus odluči. Pa dok se tako sigurno penjete po ljestvama u nebo, nemojte zaboraviti malo se od traga ogledati, da se mene u molitvama spomenete, koji teškom mukom klipam za Vama.“

Stadler nastoji da sestre rastu u krjeposnom životu, da budu u potpunosti ostvarene u svom zvanju, da uistinu budu ono što treba da budu, da to radosno i zdušno žive. Prigodom godišnjice utemeljenja Družbe, 23. listopada 1911., poziva sestre da se uče od ljubavi Srca Isusova, te im piše: „Dao Mali Isus, da Vi sve, i ja s Vama, budete krotke i ponizne u srcu, pa ćete onda uživati onaj mir, koga svijet ne može dati, a niti ga uzeti.“ U čestitci prigodom zavjeta, 5. siječnja 1905., napominje: „Tko

bi tako dobroga Gospodara, kao što je Gospodin Isus, uvriedio? Tko mu ne bi svim srcem služio, kad zna, da je Gospodin Isus tako dobar i ljubezan i milostiv? Njemu služiti znači kraljevati.“ Sestrama koje polažu zavjete, 6. siječnja 1910., očinski savjetuje: „Držite se pravila, pak se ne bojte grijeha; držite se pravila, pak ćete se sigurno posvetiti; držite se pravila, pak ćete bez sumnje omiliti Malomu Isusu, koji je, što je maljušniji to nama draži, jer je upravo za to postao maljušan, što je htio, da ga ljubimo, a ne da ga se bojimo; držite se pravila, pa ćete mirno umrijeti; držite se pravila, pa će Vas Mali Isus sam u nebu dočekati i ovjenčati Vas krunom vječnoga života.“ U Pravilima ističe želju: „Dao Bog, da sve to obdržavate rado i velikom ljubavlju za duhovnu ljepotu svoju, te da pobožnim životom posvuda širite miomiris Isusa Krista, živući ne kao robkinje, koje uzdižu pod teretom zakona, nego kao slobodne, koje lahko napreduju okrijepljene milošću Božjom.“

6. Tražiti Boga u patnji, bolesti i smrti

Stadler dobro poznaje cijenu trpljenja, pa istinski suosjeća s bolesnim sestrama. Dosta sestara radi teške poslove na ekonomijama, i često su izložene opasnosti da obole od tuberkuloze, koja je u to vrijeme izrazito prisutna, pa su neke od njih vrlo mlade umrle. Očinski im pruža Božju utjehu i ljudsko suosjećanje, podršku da strpljivo podnose bol i patnju, da iz Božje ruke prihvate križ bolesti i patnje, pa i samu smrt, kao sudjelovanje u Kristovu otkupiteljskom djelu. U pismu s. Brigiti, poglavarici na ekonomiji na Dolorozi, 18. studenoga 1901., piše: „Žao mi je vrlo, što su tri časne sestre bolesne. Dat će Gospodin po sv. Filomeni, pa će ozdraviti ili će im milostivo dati jakosti i ustrpljivosti, da i veselo njemu za ljubav trpe.“ U drugom pismu, 29. studenoga 1902., piše: „Žao mi je da su neke bolesne. Ali hvala Gospodinu Bogu. On zna što radi. Zato tješite bolestne; neka sve trpe Gospodinu Isusu na križu raspetom na slavu i od ljubavi napram njemu, koji je do ljubavi napram nama tolike muke trpio. Kažite im, da i ja s njima trpim. Svaki dan ih tješite i govorite im, neka, ako mogu radostno s veseljem trpe, jer se to mili Gospodinu Isusu, koji je i za nas radostno trpio.“

Stadler često posjećuje teško bolesne mlade sestre i novakinje, tješi ih, za njih i s njima moli, priprema ih na smrt. Osobita im je utjeha bila što im je omogućio da na bolesničkom krevetu polože redovničke zavjete i tako umru kao redovnice. U rukopisu „Miris ljubica“ u spomen našim preminulim sestrama, za s. Adoloratu Martinko, koja je stupila u Družbu 1900., a umrla 1906., nakon što se razboljela od tuberkuloze, zapisano je: „Zadnji dan života posjetio ju je pokojni Utemeljitelj. Nije mogla izreći, kako je sretna što je Isus ljubi, te kakav mir i sreću uživa. Zaželjela je da svi zajedno zapjevaju pjesmu Gospi: ‘Stala Majka’. Svi su pjevali.“ U istom rukopisu za s. Anu Majić piše: „To je bila starica koju je utemeljitelj Družbe nadbiskup Josip Stadler primio u svoju nadbiskupsku ubožnicu. Bila je rodom iz Bosne. Pošto je jako cijnila redovnički život više je puta molila da je prime u Družbu. Tako je gledajući i slušajući, Utemeljitelj nije mogao odbiti. Prijašnji joj je život bio čestit i pošten, pa je primljena u Družbu kao starica, i položila privremene redovničke zavjete na blagdan Bezgrešne 8. prosinca 1901. godine. Bila je slaba na nogama pa su taj obred obavili uz njezin bolesnički krevet. Bila je presretna. Bez ikakvih zahtjeva, strpljiva i dobra, ležala je u svojoj sobici, a Utemeljitelj i sestre su je posjećivali. Utemeljitelj je govorio kako će s. Ana biti sveta. Slabila je sve više te je umrla 7. svibnja 1903. godine.“ Mlada s. Germana Cvitanović, koja se razbolila od tuberkuloze i umrla je 1. lipnja 1907., u početku otkrivene bolesti tuberkuloze teško se mirila s pomišlju na smrt, „ali ju je utemeljitelj nadbiskup Josip Stadler hrabrio i tješio pa se je predala u volju Božju“, stoji zapisano u „Mirisu ljubica“. Majka Krescencija u „Povijesti kuće matice“ svjedoči: „Naš Utemeljitelj bi više puta rekao: Kad mi je kakva potreba, ja se molim našim pokojnim sestrama i uvijek mi pomognu. Te bi rekao: Sve su sveto umrle! Kad je koja sestra umrla što bi u nekim godinama često bilo, te kad smo mu prijavili da je sestra umrla, prvo je bilo njegovo pitanje: koja je bila njezina zadnja riječ? Kad smo sve mu ispriповijedale bio je veseo i zadovoljan.“ Ovo posvjedočuje i sam nadbiskup Stadler u Okružnici sestrama prigodom 25. godišnjice Družbe, kad govori o potrebi zahvalnosti Gospodinu za primljena dobročinstva, te ističe: „A gdje je dragocjena smrt, kakovom je Mali Isus svaku svoju služavku, a Vašu

drugaricu na toliko odlikovao, da je svaka do sada uz takove znakove umrla, koji očito svjedoče, da je u milosti Božjoj preminula?“

Stadler prema sestrama postupa kao čovjek Božji, kao onaj koji istodobno živi veliko pouzdanje u Boga, i hrabrost, i razboritost, i pravednost, i umjerenost, pun Božje ljubavi i susretljivosti, Božjeg milosrđa i Božje nježnosti. Nastoji da svaka sestra pronade samu sebe u sebi, u svojoj ljudskoj naravi i ženskoj osobnosti, da ostvari svoje poslanje u Kristu koje joj je On u svojoj ljubavi namijenio, te tako pronade svoju jedinstvenost, dostojanstvo i radost, da istinski živi svijest da se djeca Božja zovemo i jesmo. Časna majka s. Krescencija, koja najbolje zna tko je za Družbu, za sestre Služavke Maloga Isusa, bio utemeljitelj nadbiskup Stadler, nakon njegove smrti u „Povijest kuće matice“ zapisuje: „On nije Utemeljitelj samo onih s kojima je tako ljubezno i očinski općio, koje su ga poznale, nego je Otac i Utemeljitelj svih onih, koje će živjeti, ako Bog dade iza hiljada i više godina do vijeka i kroz svu vječnost. ... Njega su sve sestre u Družbi štovale i ljubile ga kao oca i svaka bi se čuvala da ga ne žalosti. Ja kažem u kratko: On je bio veliki čovjek, veliki biskup, veliki svetac! Živa slika svetosti, razboritosti, dobrote i milosrđa. U razgovoru s njim, svatko bi našao savjeta, utjehu i pomoć, svak se s njim zadovoljno i oduševljeno rastao. On je bio veliki čovjek, dobar otac, on je veliki svetac!“ Nepuna dva mjeseca nakon njegove smrti, časna majka s. Krescencija, pismeno saziva Generalnu skupštinu Družbe, te u Sazivnom pismu, od 2. veljače 1919., piše: „Ne mogu to propustiti, a da se ne sjetim s velikom žalosti smrti našega premiloga i velikoga Utemeljitelja, preuzvišenoga gospodina nadbiskupa Josipa Stadlera. Sve i svaka od nas dobro zna, što je On nama bio! On je ne samo naš Utemeljitelj, nego je On bio i naš uzdržavatelj, učitelj, savjetnik, tješitelj, voditelj i bodritelj na dobro, te nam je svijetlio sjajnim primjerom neprekidne molitve, neumornog rada, nesebične požrtvornosti, junačkog trpljenja, trpljenja i pregaranja. ... Tješimo se čestim i trajnim sjećanjem njegovih opomena, pouka, savjeta i bodrenja na dobro; tješimo sebe, a njega razveseljujmo vjernim i ustrajnim nasljedovanjem njegova svijetlog primjera u molitvi i radu, u požrtvornosti i trpljenju i u kreposnom življenju.“

s. Maneta Mijoč

NADBISKUP JOSIP STADLER I MAJKA FRANZISKA LECHNER ZAJEDNIČKI POD ZASTAVOM SRCA ISUSOVA

Utemeljiteljica Družbe Kćeri Božje ljubavi, majka Franziska Lechner, nošena geslom „Sve za Boga, za siromahe i za našu Družbu“, bila je Božji dar svom vremenu i našim krajevima. Duhom Svetim kroz molitvu rasvijetljena, patnjom i križem ojačana, znala je biti s Kristom i s ljudima. Imala je pronicavo srce, hrabro je gledala u budućnost. Osjećala je s Crkvom i poštivala crkvenu i svjetovnu vlast. Bila je odgojiteljica mladih kroz konvikte i prosvjetnu djelatnost. Potpuno se posvetila svojoj Družbi, tražila je nova područja apostolata i brižno odgajala nove naraštaje. Imala je veliko misionarsko srce.

Susret sa Slugom Božjim nadbiskupom Stadlerom u došašću 1881. u Beču bio je sudbonosan ne samo za majku Franzisku, nego i za njezinu mladu Družbu kao i za buduće apostolsko djelovanje u BiH i šire. I nadbiskup Stadler i majka Franziska bili su veliki štovatelji Srca Isusova.

va. Zato su se brzo razumjeli. Majka Franziska se uživjela u apostolske planove nadbiskupa, svojim je misionarskim srcem osjetila sve goruće potrebe Crkve i Božjega naroda u novonastaloj situaciji u BiH. Počela je jedna skladna suradnja pod zastavom Srca Isusova, koja će donijeti mnogostruke plodove tijekom sljedećih desetljeća.

Majka Franziska imala je nepokolebljivo povjerenje u Srce Isusovo. Već je u počecima Družbe, 16. lipnja 1875., sve samostane posvetila Srcu Isusovu. Iz te pobožnosti prema Presvetom Srcu Isusovu iskristaliziralo se i ime buduće Družbe: Kćeri Božje ljubavi. U to je Srce polagala sve svoje planove, brige i potrebe. U tom Srcu je tražila svjetlo i utjehu. Bila je uvjerenjena da sestra koja ne bi iskreno štovala Srce Isusovo, ne bi mogla biti prava Kći Božje ljubavi. U mnogim je okružnicama preporučivala sestrama da se zatvore u Božje Srce „nesmetane od buke svijeta“ i da razgovaraju s Njim o svemu što im je na srcu. Franziskin se pogled često zaustavljao na probodenom Srcu Isusovu. Tu je spoznala što je u njezinu životu najpotrebnije: zajedništvo s Ocem i ljubljenim Sinom u Duhu Svetome. Otuda je crpila nadahnuća i snagu za svoja djela.

U tome je majka Franziska imala veliku podršku nadbiskupa Stadlera, koji je i sam bio veliki štovatelj Srca Isusova te je svoje poslanje i svoju Nadbiskupiju stavio pod zaštitu Srca Isusova. On je ranjenu Bosnu stavio u otvoreno Isusovo Srce. Posvetio prvostolnicu u Sarajevu i cijelu Vrhbosansku nadbiskupiju Srcu Isusovu. U jednoj molitvi on vapi: „O, Presveto Srce Isusovo, spusti obilje blagoslova svoga na Crkvu svoju, na njezine službenike i svu djecu, na svu našu Vrhbosansku nadbiskupiju.“

Prvi susret nadbiskupa Stadlera i majke Franziske nije bio samo susret velikih štovatelja Srca Isusova, nego i susret dviju velikih apostolskih duša koje su duboko proživljavale potrebe Crkve u Bosni i planirale kako pomoći ispaćenome narodu. Pet godina prije toga susreta, majka Franziska

imala je u sebi neku nejasnu čežnju i razmišljala je o mogućnosti slanja sestara svoje Družbe u BiH. A i nadbiskup Stadler, već i prije svog imenovanja, razmišljao je o novonastalim prilikama u Bosni i kako pomoći tom narodu. Nakon svog imenovanja osjetio je svu težinu odgovornosti i ubrzo razumio da će na mnogim stranama morati tražiti suradnike.

Došavši kao nadbiskup u Sarajevo, brzo je uvidio veliku potrebu za prosvjetnim i odgojnim ustanovama. Narod je siromašan i mnogostruko zapušten. Posljedice su to dugotrajne turske vladavine. Svakako će morati dovesti i redovnice u svoju Nadbiskupiju. S tim je ciljem u došašću 1881. otputovao u Beč. Po preporuci otaca isusovaca, susreće se s majkom Utemeljiteljicom mlade Družbe.

Majka Franziska je otvorena srca dočekala nadbiskupa i s velikim zanimanjem slušala dok je govorio o Bosni, o potrebi škola, posebno za odgoj siromašne ženske mladeži. U pozivu nadbiskupa Stadlera, majka je prepoznala Božji poziv, ostvarenje njezinih misionarskih težnji. Oduševljeno prihvaća taj poziv. Spremno i s pouzdanjem u Božju Providnost dočekala je 15. ožujka 1882. Stadlerov brzojav: „Kućicu s vrtom kupit ću za vas, ako budete poslali sestre. Ostalo usmeno, nadbiskup Stadler.“ Šest dana nakon toga stiglo je i pismo sljedećega sadržaja: „Osobito mi je zadovolj-

stvo i velika utjeha da mogu odobriti naseljenje Družbe Kćeri Božje ljubavi ovdje u Sarajevu. Cilj koji Družba slijedi jest odgoj siročadi i siromašne ženske djece, uzdržavanje istih bez ikakve nadoknade, te njihovo obrazovanje za odgovarajući životni poziv; dalje prihvati siromašnih služavki, duhovna i tjelesna skrb za njih, bez obzira na vjeru i nacionalnost... Ta predivna svrha otvara Družbi veoma široko polje rada upravo u Bosni, gdje je prisutno veliko materijalno i duhovno siromaštvo.“ (Josip Stadler, Pismo, Sarajevo, 19. 3. 1882.)

Mjesec dana kasnije majka Franziska se obraća svojim sestrama: „Što nisam u mladosti mogla postići, djelovati kao misionarka, to će pasti u dio mojim duhovnim kćerima... 'Polje' koje je sestrama dano na obradu donosi i mnogo poteškoća; doći će kontakt s raznim nacijama i vjorama, a svima naša kuća treba biti mjesto obrazovanja duha i srca.“ (Beč, 18. 4. 1882.) Iz tih riječi iščitavamo zdravi ekumenski i crkveni duh majke Utemeljiteljice. Još isti mjesec, majka uz molitvu i blagoslov sestara kreće na put u Bosnu i u pratnji s. Helene Bonard i s. Riharde Spaniol 28. travnja 1882. dolazi u Sarajevo. Tu ih čeka veliko i odgovorno poslanje. Nadbiskup ih je srdačno dočekao i ugostio. Prve dane su boravile u skromnoj zgradi Nadbiskupije. Zatim su se nastanile u kući koju im je nadbiskup kupio i sam blagoslovio.

Počela je velika i plodna suradnja. S pouzdanjem u Božju Providnost, ohrabrena brigom i savjetima nadbiskupa, majka se dala na posao. Pristupila je osnivanju prvoga Marijinog zavoda, koji će kasnije prerasti u Zavod sv. Josipa. Nadbiskup Stadler o tome piše: „Pouzdavajući se u Boga i požrtvornost plemenitih prijatelja ljudi, poslušala je Družba Kćeri Božje ljubavi radosno moj poziv... Prije nekoliko dana, uz pristanak vlasti, započelo je osnivanje Marijinog zavoda i za nekoliko mjeseci, bude li Bog htio, moći će službeno započeti djelovanje sestara. Zavod treba biti otvoren djeci bez obzira na vjeru i narodnost: prije svega za siromašnu siročad i nezbrinutu žensku mladež, kojoj će Marijin zavod pružiti besplatno sva dobročinstva odgoja...“ (Josip Stadler, Pismo, Sarajevo, 13. 5. 1882.)

Paralelno s izgradnjom Marijinog zavoda, a uz podršku nadbiskupa, majka je kupila i zemlju u Slatini, kasnije prozvanj Betanija, gdje će biti sa-

mostan i ekonomija za uzdržavanje Zavoda. Majku je vodila i nakana da sestre uče ljude obrađivati zemlju te povezivati rad s molitvom. Nadbiskup je sa zanimanjem pratio rad majke Franziske. Često je dolazio na gradilište. Međusobno su si pomagali i hrabрили se da ne klonu pred poteškoćama. Bilo im je na srcu dobro ovoga naroda, briga za odgoj ženske mladeži, briga za siromahe. Pratio ih je blagoslov Isusova Srca, pod čiju su zaštitu stavili sve te pothvate.

Već u jesen iste godine, na blagdan Sv. Franje, na imendan cara Franje Josipa, 4. listopada 1882., majka otvara osnovnu školu i internat. Blagoslov zavoda obavio je nadbiskup 25. listopada. Majka Franziska se raduje sa svojim sestrama i zahvaljuje Bogu: „Velika nam djela učini Gospodin... Padnimo ničice pred Gospodinom. Hvalimo ga i slavimo za tu njegovu milost... Budu li sestre razumjele djecu, koju im je Bog povjerio, i znale ih odgajati za krepost, za pravi žar u vježbanju vjerskih dužnosti, uliti im volju za rad, onda su one svoju zadaću po Božjim namjerama ispunile.“ (Beč, 27. 11. 1882.) Taj prvi boravak majke Utemeljiteljice u Sarajevu ponešto se oduljio zbog gradnje, ali i zbog uvođenja sestara u nove poslove i njihovog privikavanja u nove okolnosti života. Tako je majka mogla bolje

sagledati konkretnu situaciju i potrebe Crkve. Nastojala je na svaki način da njezina Družba sudjeluje u obnovi toga dijela Božjega vinograda. Oduševljiva i hrabri svoje sestre. „Svako osnivanje u Bosni smatrajte misijskom postajom, a sestra koja je poslana na takav posao neka drži velikom milosti da je od Gospodina tamo poslana... Još jednu veliku radost moram vam, predrage moje kćeri, priopćiti. Preuzvišeni gospodin Nadbiskup i Zemaljska vlada u Sarajevu jako žele da naša Družba preuzme djevojačku školu u općini Donja Tuzla i u Breškama... Na blagdan Sv. Terezije bilo je zaključeno da sestre već 24. 11. 1883. budu u Tuzli, te da na blagdan Sv. Franje Ksaverskog bude blagoslov škole i iznajmljene kuće.“ (Beč, 25. 10. 1883.)

Nadbiskup je veoma cijenio rad sestara i bio im jaka podrška u svim prilikama. Sestre, vjerne svom imenu i svome poslanju, trudile su se dati svjedočanstvo Božje ljubavi i dobrote. Nadbiskup je rado davao sestrama priznanje za njihov rad: „Valja istaći da je Družba već podnijela mnogo, doista velike žrtve za Bosnu i da će ih još morati podnijeti... (Josip Stadler, Pismo, Sarajevo, 10. 1. 1884.)

U 12 godina majka Franziska je 20 puta posjetila Bosnu. Tu je osnovala 6 samostana. Bila je

dalekovidna i jaka žena. Uočila je potrebe Crkve i naroda u toj zemlji. Iskoristila je svaku priliku pomoći gdje su potrebe najveće. Bila je zato vrlo cijenjena u Crkvi i kod vlasti u Austro-Ugarskoj Monarhiji. Uz 25. godišnjicu Družbe 1893., papa Leon XII. šalje majci Utemeljiteljici posebni blagoslov, a car Franjo Josip zlatni križ s krunom kao priznanje za zasluge u odgoju mladeži i za služenje siromasima.

Predosjećala je da joj život ide prema zalazu. Htjela je iza sebe ostaviti još jedan vidljivi znak svoje ljubavi i brige za Bosnu. Godine 1893. odlučila se na osnivanje Zavoda sv. Augustina u Sarajevu. To je njezino zadnje vidljivo djelo i čini se i njezino najdraže. Ipak, nije više osobno mogla doći na blagoslov Zavoda jer ju je shrvala bolest.

Družba će ostvariti svoje poslanje samo po nesebičnom sebedarju Bogu po uzoru na Isusa Krista, Utjelovljenog Sina Božjega. Ako sestre budu raspoložive i otvorene Božjim planovima,

kao što je sama Utemeljiteljica bila stalno otvorena volji Očevoj, tako možemo računati na Božji blagoslov.

Bog je kroz sve vrijeme pratio svojim blagoslovom ovu mladicu, koju je ona s matičnog stabla 1882. donijela u Bosnu. Ta je mladica izrasla u veliko stablo, koje je proširilo svoje grane iz Bosne i Hercegovine na Hrvatsku, Kosovo, Albaniju, prema nadahnuću majke Utemeljiteljice: "Prihvatite svaku priliku da pomognete drugima."

Sestre su s puno ljubavi i uspješno radile prema karizmi Družbe. Razvijale su prosvjetnu i odgojnu djelatnost u zavodima sv. Josipa i sv. Augustina u Sarajevu, te u Tuzli i Breškama punih 65 godina, od 1882. do 1947. I tako su se ostvarili planovi i želje nadbiskupa Stadlera i majke Franziske, koji su krenuli na taj povijesni put duboko usidre-

ni u Isusovo Srce i nošeni ljubavlju toga Srca. No, godine 1947. sve je bilo zaustavljeno. Nove vlasti su sestrama oduzele sve škole i samostane u Bosni, te ih nacionalizirali, a sestre su ostale na ulici, bez krova nad glavom. Počela je Kalvarija koja je trajala u većoj ili manjoj žestini sve do demokratskih promjena. Ipak, i u tom razdoblju sestre nisu izgubile svijest o svome posvećenju i poslanju u tim novim prilikama. Stavile su se na raspolaganje mjesnoj Crkvi i pronašle nova područja i nove načine da žive i rade prema karizmi svoje Družbe.

Iza Kalvarije dolazi Uskrs. Poslije demokratskih promjena uprava Provincije, nošena primjerom i ljubavlju majke Utemeljiteljice prema BiH, prepoznala je nove znakove vremena i urgentne potrebe sadašnjega trenutka. Sestre su se vratile u Zavod sv. Josipa u Sarajevu. Dana 19. studenoga 1994. Vrhbosanska nadbiskupija osniva u Zavodu sv. Josipa Katolički školski centar. Provincija Božje Providnosti, kao suosnivač s Nadbiskupijom, ulazi u taj projekt katoličkih škola za Europu, a sestre nastavljaju svoj odgojno-obrazovni rad u tim istim zgradama kojima je temelje udarila majka Franziska. Sestre djeluju i u drugim novonastalim katoličkim školskim centrima, posebno onom u Tuzli.

Na blagdan Družbe, 21. studenoga 2009., svečano i zahvalno obilježena je 15. obljetnica uspješnoga djelovanja Katoličkog školskog centra. Svečano je blagoslovljen Zavod sv. Josipa, koji je sada posve obnovljen i služi svojoj prvotnoj svrsi.

Sve je počelo u došašću davne 1881. kad su se našle dvije velike apostolske duše: nadbiskup Stadler i majka Franziska. Bog ih je pozvao na velika djela. Oni su se tome pozivu odazvali. U zajedničkoj suradnji mnogo su toga ostvarili Bogu na slavu i na dobro Božjeg naroda. Zato su ostali primjer, poticaj i nadahnuće za kasnija vremena, i za ovo naše vrijeme, za vrijeme koje je pred nama. Ali danas su oni i naši nebeski zagovornici. Štujemo nadbiskupa kao Slugu Božjega, a majku Franzisku kao Božju Službenicu. Nadamo se njihovoj skoroj beatifikaciji. Oni su bili Božji dar i svjetionici Crkvi svoga vremena, a i nama danas. Potrebno nam je i danas takvih svjetionika, koji će, poput njih, crpiti snagu i dobivati uvijek novo svjetlo iz Isusova Probodenoga Srca.

s. M. Sniježna Stjepandić, FDC

PATRIOTSKI PROROK I POLITIČKI PATNIK (III.) NASTAVAK

Stadlerovo držanje za vrijeme aneksije nije se mnogo razlikovalo od stava tolikih političkih radnika, povjesnika Šišića i britanskih prijatelja južnih Slavena Wickhama Steeda i R. W. Seton Watsona, ali je u Bosni, u Monarhiji i po državama, koje se zanimahu za probleme europskoga jugoistoka i Austro-Ugarske, nadbiskupovo ime bilo predmetom oduševljena odobravanja ili žestoke kritike, već prema idejama osoba i skupina, koje su se zanimale za rješenje hrvatskoga i slavenskoga pitanja u okviru Austro-Ugarske ili izvan nje. Nije nužno iznositi razloge protiv Stadlerova stanovišta, koje bijaše poznato iz prijašnjih njegovih javnih nastupa. Za nas je važno osvrnuti se na prvi Hrvatski katolički kongres, koji je

održan u Zagrebu početkom rujna 1900. Stadler je naime svojim uspješnim biskupovanjem u Sarajevu i svojim mnogostrukim radom pobudio pozornost Hrvata i nehrvata u Bosni i cijeloj austrougarskoj državi. Već 1889. pisao mu je starac Strossmayer, da će ga predložiti za zagrebačkog nadbiskupa, kad umre kardinal Mihalović. Doista je Stadler bio prvi među svima hrvatskim i nehrvatskim kandidatima za zagrebačku nadbiskupsku stolicu poslije Mihalovića 1891. Sveta Stolica je s carem Franjom Josipom I. i s njegovom vladom imala duge i strpljive pregovore, redali su se pojedinci, koji su imali silnih zagovornika, no bijahu bez potrebnih uvjeta. I Lav XIII. i Franjo Josip I. bijahu se konačno složili, da je Stadler svojom pobožnošću, poduzetnošću, sposobnošću, radinošću i uspješnošću u toliko važnih pothvata zaslužio zauzeti najuglednije mjesto među hrvatskim biskupima i u svoje vrijeme postati i članom kardinalskoga zbora, kako to bijahu Haulik i Mihalović. Pregovori su se otezali, ali vjerovalo se da će Stadler svladati sve zapreke i preuzeti vodstvo hrvatskog episkopata. Da, ali osim Lava XIII. i Franje Josipa I. bijahu veoma zainteresirana za to pitanje i dva Mađara, svemoćni Kallay u Bosni i oholi ban Khuen u Hrvatskoj. Khuen je bio zloduh koji je redovito uspijevao omesti sve razumne odluke Franje Josipa I. prema Hrvatima: i kada je doznao, da je Strossmayeru veoma stalo do Stadlerova premještaja u Zagreb, upeo je sve svoje sile i kod Franje Josipa I. onemogućio Stadlerov premještaj. Mjesto Stadlera došao je u Zagreb senjski biskup msgr. Juraj Posilović. Nekoliko je godina trajala ta borba za Stadlerovo imenovanje, i premda je neprijatelj u posljednji čas uspio zapriječiti zaslužno promaknuće Božjega čovjeka Stadlera, Hrvati i nepristrani stranci dobro su ocijenili njegove osobne zasluge i željeli mu uspjehe u Herceg-Bosni. Stadler je dakle ostao u Sarajevu, ali među hrvatskim svećenstvom i u javnom životu bio je već smatran najodličnijim članom našeg episkopata i njegovim vođom. Bio je zaslužan i za pomirbu Starčevića i

Strossmayera 1894., koja nije bila onako temeljita, kako je želio i Stadler i hrvatski narod. Strossmayer je neprestano podržavao najsrdačnije veze sa svojim „bratom i prijateljem“ Stadlerom, kako ga je običavao zvati u pismima i svečanim sastancima s njim i s ostalim našim biskupima.

Stadler je budno pratio katoličko stradanje i borbu po zapadnim europskim državama, osobito u Francuskoj i Njemačkoj. Njemački su mu katolici pomogli uzorom u složnim nastupima za osiguranje slobode vjere i Crkve. Ta sloga i odlučnost njemačkih katolika dolazila je do izražaja na njihovim priredbama, koje su oni onda zvali i još neprestano zovu „Katholikentag“, što bi se hrvatski izrazilo kao katoličko zborovanje, kongres, zasjedanje, vijećanje. Došla mu je sretna misao da bi i među Hrvatima trebalo pokušati ovakove sastanke katoličkih crkvenih i laičkih predstavnika i mnoštva vjernika. Sa svojim prijateljem i suradnikom Jagatićem bio je među glavnim sazivačima i prvacima u redu svog Hrvatskoga katoličkoga sastanka u Zagrebu, koji spomenusmo.

Na drugoj sjednici toga sastanka toga sastanka, 4. rujna 1900., Stadler je održao govor koji je bio među najvažnijima što su se čuli na onom sastanku. Ne bijaše to blistav politički nastup ni izvikivanje uzbudljivih krilatica, kao što se zna desiti na sličnim priredbama. Stadler je nastupio kao biskup i govorio o kršćanskim idealima i dužnostima ljubavi prema Isusu Kristu i prema domovini i narodu. Svojim je zanosnim govorom opisao, kako je ovaj kongres i sazvan, da bude Bogu zahvalan za dvanaesto stoljeće i molitva za dvadeseti vijek i sretnu budućnost vazda vjerne Hrvatske. Stadlera je kao i tolike Božje umnike i krjeposnike teško skraćivati, sažimati njegove govore i poslanice: cijeli njegov govor na sastanku u Zagrebu 1900. ide u niz najboljih naših vjersko-rodoljubnih govora i spisa kroz stoljeća. Zato ovdje prenosimo samo zaključak onoga govora: „Stari pogani običavali su na svojim žrtvenicima uzdržavati oganj. Mi se nadamo da će tako biti i s ovim prvim Katoličkim hrvatskim sastankom. To će biti pravo ognjište, na koje ćemo mi doći slabi i pospani te ponijeti nešto vatre kući, da ugrijemo svoje ognjište i druge, koji su već ohladili u vjeri. Tim ćemo dozvati sebi u pamet, da mi hoćemo biti stari Hrvati, koji će se boriti za svoj Dom i Vjeru, imaju-

ći na umu Isusa Krista, komu neka je čast i slava na vijek!“ Kako je lako vidjeti i iz ovoga Stadlerova završetka, prvi sarajevski nadbiskup nije govorio kao politički vođa: on je posve ostao u okviru svoga duhovnoga zvanja i onaj unutarnji žar kojim je bio prožet za vjeru i narod, htio je prenijeti i na druge, u svojoj Nadbiskupiji i čitavom narodu. Značajna je dopuna ovom njegovu govoru zdravica, koju je izrekao na svečanom objedu, što je bio priređen u čast uglednih gostiju na Kongresu. Stadler je na onom objedu kratko govorio. Istaknuo je, po svom običaju, misao vjere i naroda. Rekao je doslovno: „Što se tiče Naroda, želim da se što prije Bosna i Hercegovina sjedini s materom zemljom. To je prva riječ. A što se tiče Vjere i biskupa, i sve što biskup mora imati, želim da Bog dade Hrvatskoj mnogo pametnijih, mudrijih i pobožnijih biskupa nego što sam ja tamo. Ali jedno ipak ne želim, a to je, da bude tko više ljubio Narod Hrvatski i ovdje i u Bosni, nego ja. Više puta sam kazao Gospodinu Bogu u svojoj molitvi: ‘Ako je, Gospodine, Tebi drago, da svojim životom ne koristim Bosni siromašnoj, onda pošalji slobodno na mene smrt!’“ Ne navedosmo oduševljenih usklikova, kojima su prisutni odobravali svaku Stadlerovu izreku, da ne kvarimo dojam njegova sloga i zanosa i da dočaramo svetačku, da tako napišemo, umjetnost i savjesnost, kojom je vazda spajao ljubav za vjeru i narod smatrajući rodoljublje dijelom kršćanskoga svjetovnoga nazora i nadnaravnoga stava svakoga katoličkoga biskupa, svećenika i vjernika. Protivnici i neprijatelji nisu onda bili sposobni razumjeti ove Stadlerove produhovljenosti ni nesebičnosti njegove ljubavi za Crkvu i za domovinu. U njegovim govorima, propovjedima, poslanicama i drugim spisima i odredbama nigdje ne nalazimo izraza mržnje prema onima, koji nisu iz njegova tabora. Što zahtijeva za katolike, to traži i za sljedbenike drugih vjeroispovijesti: slobodu, pravo rada i razvoja.

Stadler, koji je ovako shvaćao dužnost biskupa kao duhovnoga pastira svoga naroda i ujedno iskrenoga rodoljuba, u politici i diplomaciji lako je bio izvrgnut neuspjesima i nezgodnim nastupima, ali nikada nije ni kod prijatelja ni kod neprijatelja ostavljao dojam krzmanja ili nesigurnosti. To će mu, stoga, uzeti za zlo, što je u onoj nepotpunoj slobodi političkoga natjecanja, koja se posli-

je Kallayeve smrti počela u Bosni osjećati, možda previše ustrajavao na isticanju katolicizma i osnovao Hrvatsku katoličku udrugu, kad mu hrvatska narodna zajednica nije davala dovoljno jamstva, da će odlučno zastupati prava i interese Crkve i hrvatskoga naroda. Uostalom, zar u Stadlerovo doba nije u Austriji snažno djelovala kršćanska socijalna stranka, kojoj Habsburgovci ne bija-hu skloni, zar u Njemačkoj katolička stranka, Centrum, ne bijaše odlučnim činio-cem njemačke politike od Bismarcka do Hitlera, a zar u naše vrijeme napredne demokracije nisu u slobodnoj Europi naj-snažniji oslon slobodarstva kršćanske stranke u Italiji, Njemačkoj, Belgiji i drugdje? Dok su u Bosni i Hercegovini, pod katoličkom i „klerikalnom“ Austrijom napadali Stadlera kao političkoga čovjeka, koji da bi zanemarivao vjeru zbog politike, zar nije u antiklerikalnoj Italiji mladi svećenik Luigi Sturzo udario temelje kršćanskoj demokratskoj stranci, koja je poslije 2. svjetskoga rata veoma mnogo uradila za obnovu i preporod pobijeđene i ponižene Italije i pribavila joj ugledno mjesto među slobodnim državama Europe i svijeta!

Dva KK, Kallay i Khuen, koji su krivim očima motrili pripreme za onaj Hrvatski katolički sastanak, složno su istupili u Beču kod cara i kod vlade protiv Stadlera. Mađari su, naime, Hrvatsku i Slavoniju smatrali dijelovima svoje kraljevine. Kako bi onda htjeli i smjeli trpjeti da im Stadler u sklopu Hrvatske i Slavonije uvede i prostrano i industrijski neiskorišteno područje Herceg-Bosne? Kad se nadbiskup vratio iz Zagreba u Sarajevo poslije onako uspješna sastanka, našao je na svojem stolu pismo iz bečkoga dvorskoga ureda. U tom pismu Franjo Josip I. oštro kori Stadlera, što se svojom izjavom o sjedinjenju Bosne i Hercegovine s Hrvatskom „miješao u vladarska prava“ njegova Apostolskoga Veličanstva! Bez političkoga zvanja i sprema, ali sav prožet rodoljubljem i željom za napretkom Hrvata, Stadler je poslije one mađarske hajke prigodom borbe za promaknuće na zagrebačku nadbiskupsku stolicu zaista izjavio: „Da sam bio postao zagrebačkim nadbiskupom, bio bih osnovao jaku političku stranku!“ Kao slobodan građanin i nesebičan javni radnik, jamačno ne bi takovim činom nikakva nepristrana čovjeka ni zajednice sablaznio ni oštetio. Ali Zagrebačka

je nadbiskupija važnija od Sarajevske, i da je Stadler zaista i premješten u Zagreb, duhovni rad oko njezina preporoda u vrijeme Lava XIII. i svetoga Pija X., koji je bio pregnuo sve obnoviti u Kristu, vjerojatno bi Stadlera odvar-tio od te njegove nakan-e o osnutku političke stranke. Istina je da ga je upravo sablažnjavala bijeda hrvatskih političkih vođa i stranaka. Krivo mu je bilo što se u Hrvatskoj, Slavoniji, Dalmaciji i Istri nije odvijala složnija i uspješnija politička borba za unaprijeđenje hrvatskih prava, slobode i blagostanja za sve nade podunavske monarhije. Nije se nikada smatrao zvanim dizati bune, prevrate, ni rušiti državne tvorevine. Što mu je crkvena služba dopuštala i okvir zakona omogućavao, rado je činio za vjeru i domovinu. Ako su ga zbog toga napadali ne samo Srbi iz Srbije i Bosne i Hercegovine nego i hrvatski politički borci iz Bosne i hrvatskih krajeva, nije se čuditi, kada su Srbi imali svoje ciljeve, koje nisu poklapali sa Stadlerovima, a politički ljudi iz Hrvatske, Slavonije i Dalmacije ne bi-jahu dalekovidni ni spremni na uzajamne ustupke, sklad i složan nastup, kad je sloga bila nužan uvjet uspjeha hrvatske i slavenske borbe u okviru ondašnje države.

(nastavlja se)

U SPOMEN NASTRADALIM SESTRAMA 17. KOLOVOZA 2010.

S. M. FILIPA (MARA)
PUŠELJIĆ

Rođena je 23. listopada 1946. godine u Adi, župa Odžak, od oca Stjepana i majke Ane, rođ. Božić. Stupila je u Družbu 16. kolovoza 1962. godine. Završila je Srednju ekonomsku školu u

Zagrebu. Započela je novicijat u Zagrebu - na Kraljevcu 15. kolovoza 1966., prve zavjete položila je 15. kolovoza 1967., a doživotne 15. kolovoza 1974. godine. Tijekom 43 godine redovničkog života vršila je službe u uredu Vrhbosanske nadbiskupije, pomoćnica kuharice, vratarica i ostali poslovi. Kako se zarana razboljela, otišla je u mirovnu i uglavnom je bila u samostanima. Isticala se tihom dobrotom i strpljivošću u svojoj bolesti.

S. M. MATEJKA (PAVA)
JOŽINOVIĆ

Rođena je 23. svibnja 1955. godine u Globarici, općina Maglaj, od oca Joze i majke Kate, rođ. Tomić. Završila je Srednju ugostiteljsku školu i Katehetaki institut u Sarajevu. Stupila je u Družbu 1. rujna

1970. godine. Započela je novicijat 5. siječnja 1973., položila je prve zavjete 6. siječnja 1974., a doživotne 15. kolovoza 1980. godine. Tijekom 36 godine redovničkoga života vršila je službe kuharice, katehiste, štrikerice, a posljednjih sedam godina bila je predstojnica u Samostanu „Nadbiskupa Stadlera“ u Slavonskome Brodu. U svojoj naravi nosila je ljepotu osmijeha, susreta, zajedništva uz raspoloživost služiti zajednici, posebno ovoj u Slavonskome Brodu, gdje je bila predstojnica.

S. M. MARTA ROŠIĆ

Rođena je 10. lipnja 1961. u Donjoj Skakavi, općina Brčko, župa Poljaci, od oca Jure i majke Ljube, rođ. Franjić. Stupila je u Družbu 10. kolovoza 1977. god. Završila je Srednju ugostiteljsku školu u Sarajevu. Započela je novicijat 14. kolovoza 1979. god., položila je prve zavjete 15. kolovoza 1981., a doživotne 15. kolovoza 1987. godine. Tijekom 29 godina redovničkog života vršila je službe kuharice, katehiste, njegovateljice bolesnih, rada s djecom s poteškoćama u razvoju, vratarica, animatorica Prijatelja Maloga Isusa. S. Marta je služila u Družbi ne samo radom i molitvom, nego trpljenjem i podnošenjem bolesti koju je strpljivo podnosila.

POČIVALE U MIRU BOŽJEM!

Parovateljci za Glasnik

Mary Bajić, župa Mississauga, 60,- CAD
Slavica i Ivan Alilović,
župa Mississauga, 50,- CAD
Karizmatička molitvena zajednica župe Duha
Svetoga, Springvale 400,- AUD

*Žahvaljujemo župi Hrvatskih mučenika
iz Mississauge, župi Sv. Križa iz
Hamiltona i Udrugi umirovljenika
pri Hrvatskom katoličkom centru Sv.
Duha u Springval za nesebičnu potporu
Stadlerove kauze!*

Svakoga 8. u mjesecu, na dan
Stadlerove smrti, slavimo svetu misu za dobročinitelje i podupiratelje Postulature.

Glasnik Stadler list je Postulature Sluge Božjega Josipa Stadlera i svih onih koji štiju uspomenu na život i djelo blagopokojnoga nadbiskupa Josipa Stadlera.

God. XI (2010.) Broj 11

Glasnik izlazi povremeno
s dozvolom crkvenih vlasti

Izdavač:
Postulatura Sluge Božjega Josipa Stadlera

Glavni i odgovorni urednik:
Dr. Pavo Jurišić,
pavo.jurisc@kbf.ba

Uredničko vijeće:
s. M. Anemarie Radan,
s. M. Ljilja Marinčić,
s. M. Gordana Miškić
s. M. Vesna Mateljan
i s. M. Maneta Mijoč

Adresa uredništva:
Josipa Stadlera 5,
71000 Sarajevo
Tel. +387 33 23 69 71
www.josip-stadler.org
postulatura@josip-stadler.org
stadler@gmail.com

Lektura:
Nataša Mandić
Tiraž:
3500 primjeraka
Tisak:
Graforad Zenica

Vicepostulatura,
Naumovac 12
10000 ZAGREB

Broj kunskog računa je: 2340009-1510278286
Broj deviznog računa: 703000-047510
IBAN: HR33 2340 0091 5102 7828 6
SWIFT CODE: PBZGHR2X

Kazalo

Urednikova riječ

A Vi, što Vi činite za Isusa? 3

Događaji

Stadlerovi dani u sarejevskoj kaedrari 2009./2010. 5
Predstavljen Sluga Božji Josip Stadler u župi
sv. Pavla apostola u Zagrebu 9
Hodočašće na grob Sluge Božjega Josipa Stadlera 10
Hodočašće u Sarajevu 12
Svjedočenje u župi Uznesenja BDM-Stup 13
Zaljubljenik u Boga i Otac sirotinje 13
Predstavljenje glasnika "Stadler" 14
Sluga Božji u medijima 21

Pogledi

Sluga Božji Josip Stadler
i njegovi odgovori na scijalna pitanja
njegova vremena 17
Stadlerova skrb za očuvanje osobnosti i
dostojanstva svake članice Družbe sestara
Služavki Maloga Isusa 31

Prikazi

Nadbiskup Josip Stadler i Majka Franziska
Lechner zajednički pod zastavom Srca Isusova 39

Neobjavljeni životopis

Patriotski prorok i politički patnik (III.) 43

